

รายงานการประชุม
สภาผู้แทนราษฎร

ครั้งที่ ๕

(สมัยสามัญ สมัยที่สอง)

วันพฤหัสบดีที่ ๒๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๖

ฉบับสำนักงานพิมพ์

ครั้งที่ ๑ ถึง ครั้งที่ ๑๘ (สมัยสามัญ สมัยที่สอง) วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๖ – ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เล่ม ๑ พ.ศ. ๒๕๖๗

๕๐ แกกคามิต

หน้า	บรรทัด	คำผิด	คำถูก	หน้า
๕๘	๓๘	ประโยชน์	ประโยชน์	
๖๕	๓๖	ตมาซิม	ตมาซิก	
๓๐๖	๓๗	ตำพุน	แม่ของตอน	๓-๕๐
๓๒๘	๓๗	ดาออก	ดา	
๓๓๕	๓	เดอียด	เดมียค	๕๐-๕๓
๓๕๘	๗	ขุนวรชดิฐู	ขุนวรชดิฐู	
๓๗๖	๓๓	วิจิตรนาถา	วิจิตรนาถา	๕๕-๗๖
๓๖๒	๖	รัตนวิจารย์	รัตนวิจารย์	๗๖-๗๗
๒๐๐	๕	รัตนวิจารย์	รัตนวิจารย์	
๒๓๖	๓	ตมาซิก	ตมาซิก	๗๗-๗๗
๒๓๗	๓๐	ชอย	ชอย	
๓๓๒	๗	กระเทอน	กระเทอน	๑๐๐-๓๐๒
๓๓๖	๓	ข้าพเจ้า	ข้าพเจ้า	
๓๕๘	๓	พอ	พอ	๑๐๒-๓๒๖
๕๐๒	๒	(ตามฉ)	(ตามฉ)	
๕๐๓	๓	กาญจนบุรี	กาญ	๑๖-๓๒๗
๕๒๕	๗	หลวงนิติบริชา	หลวงนิติบริชา	๑๗-๓๒๗
๕๒๖	๓๒	ปลดอยภัย	ปลดอยภัย	

รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ครั้งที่ ๕/๒๔๗๗ (ลำดับญ) สมัยที่ ๒

วันพฤหัสบดีที่ ๒๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗

ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

เริ่มประชุมเวลา ๑๕.๓๗ นาฬิกา

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่่า วันนัดสมาชิกมาประชุม
๑๒๕ นาย เป็นองค์ประชุมแล้ว ตามระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประ-
ธานจะแจ้งให้ที่ประชุมทราบ ด้วยรัฐบุรุษได้แจ้งมาให้ประธานสภา
ผู้แทนราษฎรทราบว่า ตามที่สภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติให้หลวง
ศิริราชไมตรี กับ นายพันเอก หลวงสรีนาคโยธารักษ์ ลาออกจาก
สมาชิกภาพแล้วนั้น ได้เลือกตั้งนายร้อยเอก ขุนปลัดปรบัักษ์ กับ
นายร้อยเอก ขุนศรีศรีรากร เป็นสมาชิกประเภทที่ ๒ แห่งสภาผู้แทน
ราษฎร จึงขอแจ้งให้ทราบ ต่อไประเบียบวาระที่ ๒ ขอให้ที่ประชุม
รับรอง รายงานการ ประชุม สภาฯ ครั้งที่ ๒๕ และครั้งที่ ๒๖/๒๔๗๗
(วิลำดับญ) สมัยที่ ๒ ซึ่งได้วางไว้ให้อ่านแล้ว ผู้ใดมีความประสงค์
จะแก้ไขข้อใดบ้าง เมื่อไม่มีผู้ใดคัดค้าน จะถือว่าที่ประชุมอนุมัติ
แล้ว ระเบียบวาระที่ ๓ ญัตติของหลวงวิจิตรวาทการ สมาชิกประ-

เกทท์ ๒ เรื่องขอให้แก้ไขข้อบังคับสภาฯ ว่าด้วยการลา การลด
เงินเดือน ค่าพาหนะเดินทางของสมาชิกสภาฯ และเบี้ยประชุมของ
กรรมการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญได้
พิจารณาแก้ไขเสร็จแล้ว เสนอขอให้พิจารณาต่อไป เดือนมาแต่
คราวประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๗๗ (สามัญ) สมัยที่ ๒ เรื่องนี้ได้นำมา
จากการประชุมคราวก่อน ได้ฟังเสียงมีอยู่ ๒ ฝ่ายว่า ฝ่ายหนึ่งบอก
ว่ายังไม่ได้รับหลักการ ฝ่ายหนึ่งว่าได้รับหลักการแล้ว ข้าพเจ้าได้ไป
พิจารณาเรื่องนี้เห็นว่ามีทางที่จะลงรอยกันได้ คือเราได้เคยมีตัวอย่าง
มาแล้วสำหรับพระราชบัญญัติรถยนต์ รัฐบาลได้เสนอร่างมา สภาฯ
นี้ได้รับหลักการแล้วได้มอบให้กรรมการไปพิจารณาประกอบร่าง
ใหม่ขึ้นมา สภาฯ นี้ได้รับหลักการใหม่ ได้มีโอกาสดำเนินคดีและ
ได้มอบให้กรรมการไปพิจารณา ข้าพเจ้าเห็นว่าเรื่องนี้พอจะอนุ-
โลมได้เช่นเดียวกัน คือในเรื่องแรกสภาฯ นี้ได้รับหลักการแล้วก็ได้อ
มอบให้กรรมการไปประกอบร่างใหม่มา แต่ยังไม่มีการแปรญัตติ
ญัตติ ข้าพเจ้าคิดว่าถ้าจะอนุโลมตามพระราชบัญญัติรถยนต์ ได้ก็คง
จะสะดวกในการพิจารณาคือไป ท่านผู้ใดมีความเห็นอย่างไรหรือไม่
ถ้าไม่มีผู้ใดคัดค้าน.....

นายสร้อย ฌด้าปาง ผู้แทนราษฎรจังหวัดด้าปาง กล่าวว่
การที่จะอนุโลมนั้นความจริงไม่เป็นของแปลกประหลาด แต่ที่เราทำ
กันในสภาฯ เมื่อไม่ได้รับหลักการแล้ว เราก็รับหลักการกันเสีย
ใหม่แล้วให้แปรญัตติ

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่่า อย่างนั้นคงได้เคยทำมาแล้ว ก็ขอเราจะรับหลักการกันใหม่ อย่างที่เราได้เคยทำกันมาแล้ว เรื่องพระราชบัญญัติรถยนต์

นายทองม้วน อัครถาวร ผู้แทนราษฎร จังหวัดมหาสารคาม กล่าวว่่า ข้าพเจ้าขอออกจะรู้สึกสงสัยในเรื่องข้อบังคับการลดเงินเดือน เพราะว่าตามข้อบังคับการประชุมและปรึกษา.....

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่่า พุคตามเนื้อเรื่องเดียวกัน ปัญหาเรามีอยู่ว่าจะตกลงให้ลงมติรับหลักการหรือไม่

นายทองม้วน อัครถาวร ผู้แทนราษฎร จังหวัดมหาสารคาม กล่าวว่่า ไม่มีข้อบังคับที่จะต้องรับหลักการ ตามข้อบังคับการประชุมก็ไม่ปรากฏว่่าเรื่องเช่นนี้ต้องรับหลักการ การที่จะรับหลักการตามข้อบังคับข้อ ๒๗ ตามปกติที่ประชุมจะต้องพิจารณาญัตติร่างพระราชบัญญัติเป็น ๓ วาระ แต่ส่วนข้อบังคับเช่นนี้ทำไมจะต้องรับหลักการเหมือนร่างพระราชบัญญัติ ข้าพเจ้าจึงสงสัยว่่าจะมาให้รับหลักการอะไรกัน

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่่า ถึงแม้ว่่าจะเป็นข้อบังคับก็จริง แต่ว่่าเราสนใจตามวิธีการของพระราชบัญญัติ และเห็นว่่าเป็นการเรียบร้อยมาแล้ว

นายทองม้วน อัครถาวร ผู้แทนราษฎร จังหวัดมหาสารคาม กล่าวว่่า เรื่องเช่นนี้เป็นเรื่องใหม่ แต่ก็ไม่มีในข้อบังคับ สภาฯ

กตจะนำข้อ ๑๓ มาวินิจฉัยว่า เมื่อมีปัญหาโต้เถียงเกี่ยวกับการประชุมและการปรึกษาซึ่งมีได้กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้ ให้ถกมติของที่ประชุมเป็นคำตัดสินเด็ดขาด เช่นหากกตจะให้สภาฯ วินิจฉัยว่า จะควรรับหลักการหรือไม่เสียก่อน

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่่า ถูกแล้ว ที่ข้าพเจ้าแจ้งมานั้นจะให้สภาฯ ลงมติว่าจะรับหลักการหรือไม่

ขุนวรดิษฐ์ตรุณเจตย์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดหนองคาย กล่าวว่่า กตจะลงมติได้แล้ว เพราะได้เถียงกันมาตั้งแต่วันก่อน และวันนั้นก็เถียงกันมากมายหนักหนาแล้ว

นายทองอยู่ พุฒพัฒน์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดชลบุรี กล่าวว่่า ก่อนที่จะลงมติรับหลักการ อยากจะถามคณะกรรมการก่อนว่า ผู้ที่ขาดหรือลาอะไรต่าง ๆ เหล่านี้ตามที่กำหนดไว้ในนี้ เรียกว่ายังไม่แน่นอน คือยังไม่ได้ เป็นการที่แน่นอนลงไป ถ้าหากว่าผู้ขาดหรือป่วยตลอดสมัยประชุม แล้ววันสุดท้ายของสมัยประชุมมาทำงานเช่นนั้น ทางคณะกรรมการจะดำริแก้ไขอย่างไรบ้าง เช่นมาวันเดียว

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่่า นั้นเป็นเรื่องที่ท่านแปรญัตติได้ ปัญหาว่าจะรับหลักการหรือไม่เท่านั้น

นายไต้ ปาณิกบุตร ผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนคร กล่าวว่่า ข้าพเจ้าเข้าใจว่าจะใดต่อว่ารับหลักการหรือไม่รับเท่านั้น

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวไว้

นายไต้ ปาณิกบุตร ผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนคร กล่าว
แต่ข้าพเจ้าคิดว่าควรจะเป็นปัญหาว่า เรื่องเช่นนี้จะควรรับหลักการ
หรือไม่ ตามข้อ ๘๑ อย่างที่ท่านสมาชิกคนหนึ่งเสนอเป็นมติใหม่ เรื่อง
เช่นนี้ควรจะได้รับพิจารณาตามที่ท่านของพระราชบัญญัติหรือไม่ หรือ
ว่าจะพิจารณาไปโดยท่านเอง ถ้าพิจารณากันว่า เรื่องเช่นนี้จะ
พิจารณาตามที่ท่านของพระราชบัญญัติ ก็จะได้เป็นข้อประจำ ข้าพเจ้า
เห็นว่าควรจะต้องปัญหาเช่นนั้น ข้าพเจ้าขอประทานเสนอให้....

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวไว้ เรื่องที่สมาชิกเสนอ
ข้าพเจ้าไม่คัดค้านและเห็นด้วยว่าเป็นการถูกต้องตามระเบียบข้อบังคับ
แต่เท่าที่ทราบเช่นนี้ก็ได้เคยมีข้ออย่างมาแล้ว เมื่อครั้งคราว
พระราชบัญญัติข้อบังคับการประชุมของสภาฯ นี้ เราได้มีการแปร
ญัตติรับหลักการ แต่ว่าถ้าท่านมีความเห็น มีความประสงค์จะให้
ดำเนินการตามข้อ ๘๑ ของข้อบังคับของเรา ข้าพเจ้าไม่ขัดข้อง

นายไต้ ปาณิกบุตร ผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนคร กล่าว
เพื่อจะให้ เป็นระเบียบเพิ่มเติมได้ จะได้ ไม่ต้องเถียงกันภายหลัง

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวไว้ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจะ
ได้ให้ลงมติว่า สำหรับข้อบังคับหรือเรื่องใด ๆ ก็ตาม ถ้าไม่ใช่พระ
ราชบัญญัติ เราควรจะดำเนินการพิจารณาเช่นเดียวกันกับ พระราช
บัญญัติอื่น ๆ หรือไม่ ถูกหรือไม่

นายไต้ ปานิกบุตร ผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนคร กล่าววา
 ถกแล้ว เป็นท่านองอย่างนั้น แต่ข้าพเจ้าเห็นว่า ฉะเพาะเรื่อง^๕ คอ
 มติน^๕ จะไปเข้ากับปัญหาอื่นเสียหมด คือว่าเรื่อง^๕ นี้ควรจะได้รับ
 พิจารณาอย่างพระราชบัญญัติหรือไม่ คือรับหลักการฉะเพาะเรื่อง^๕
 เสียก่อน

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าววา ฉะเพาะเรื่อง^๕ ท่านผู้
 ไต่เห็นว่าควรพิจารณาทำนองเดียวกับพระราชบัญญัติ ไปรค
 ยกมอชน

มีสมาชิกยกมือ ๕๗ นาย

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าววา ผู้ที่ไม่เห็นด้วยท่านอง^๕
 ไปรคยกมอชน

ไม่มีสมาชิกผู้ใดยกมือ เป็นอันว่าที่ประชุมให้ พิจารณาทำนอง
 เดียวกันกับพระราชบัญญัติ

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าววา เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจะให้
 ลงมติว่า ท่านผู้ ไต่เห็นว่าควรจะได้รับหลักการไว้ พิจารณา ไปรคยก
 มอชน

มีสมาชิกยกมือ ๕๔ นาย

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าววา ท่านผู้ ไต่เห็นว่าไม่ควร
 จะรับหลักการไว้ พิจารณา ไปรคยกมอชน

ไม่มีสมาชิกผู้ใดยกมือ เป็นอันว่าที่ประชุมได้รับหลักการแห่ง
 ร่างข้อบังคับไว้ พิจารณา

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า บัดนี้ขอให้ตกลงกันกำหนด
เวลาสำหรับการแปรญัตติ.....

นายจิ่ง จิ่งจิตร ผู้แทนราษฎรจังหวัดศรีสะเกษ กล่าวว่า ข้าพเจ้า
ขอเสนอให้พิจารณารวดเดียว เพราะเป็นเรื่องเล็กน้อย

หลวงนาถนิตินิศาตา หลวงนรินทรประดาตรีเวช รับรอง
ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า มีผู้รับรองไม่พอ จะต้อง
มีเศษหนึ่งส่วนสี่มา

หลวงโกวิทอภัยวงศ์ กล่าวว่า เรื่องเล็กน้อย ช่างจะให้เสร็จ
เร็ว เพราะฉะนั้นอยากจะขอความกรุณารัฐบาลให้ขอให้พิจารณา
รวดเดียว จะได้เสร็จเรื่องเสียที เราจะได้พิจารณาเรื่องอื่น

นายกรัฐมนตรี้ กล่าวว่า ขอให้พิจารณารวดเดียว

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า บัดนี้รัฐบาลก็ได้ขอให้
พิจารณารวดเดียวถูกต้องตามข้อบังคับแล้ว แต่กรรมการเราทั้ง
ไม่มี ข้าพเจ้าเห็นว่ากรรมการชุดเก่าก็น่าจะทำหน้าที่ต่อไปได้ ถ้า
เช่นนั้นเราก็จะได้เริ่มพิจารณาญัตติคนเป็นวาระที่ ๒

เลขาธิการสภาฯ อ่านร่างแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับสภาฯ ว่าด้วย
การงด การลดเงินเดือน ค่าพาหนะเดินทางของสมาชิกสภาฯ และ
เบี้ยประชุมของกรรมการสภาผู้แทนราษฎร ให้ยกเลิกความในข้อ
๓ แห่งหมวดที่ ๒ การลดเงินเดือน และใช้ความต่อไปแทน ข้อ ๓.
สมาชิกผู้ใดขาดประชุมหรือชานานเกินสมควร ท่านให้ลดเงิน
เดือนของเดือนที่การประชุมโดยเกณฑ์ต่อไป.....

ร.อ. ชุมนวันตรีชัย กล่าวว่่า สำหรับค่าที่บอกว่่าการลดเงิน
ก่อนนั้น ยังสงสัยเรื่องเงินเดือน ถ้าได้ใช้ค่าว่่าเงินเดือน มีสมาชิก
๒ ประเภท โดยปกติสมาชิกประเภท ๒ มีเงินเดือนทางประจำการอยู่
แล้ว ถ้ามีเงินเดือนอีกทางหนึ่ง และจะรับเงินเดือนทั้ง ๒ ทางแล้ว
เข้าใจว่่าจะไม่ถูกระเบียบการคลัง ถ้าจะเติมว่่า “และเบี้ยประชุม”
จะชดช้ของหรือไม่

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่่า บัดนี้สมาชิกขอให้เติม
ค่าว่่า “และเบี้ยประชุม” คืออ่านว่่า “ให้ลดเงินเดือนและเบีย
ประชุม”

พ.ร.ต. พระยาศรัยยุทธเสณี ร.น. ประธานกรรมาธิการ กล่าว
ว่่า ข้อบังคับที่เราถ้่าตั้งพิจารณาก่อนย่นเบ่นส่วนหนึ่งที่เราแก้จากข้อ
บังคับเดิม ไม่ได้แก้ทั้งหมด ซ่อนักเป็นข้อของข้อบังคับเดิม และ
พฤติการณ์ในเรื่องเงินเดือนหรือเบี้ยประชุมอย่างของสมาชิกประเภท
๒ นั้นเป็นอันเข้าใจกันอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าเห็นว่่าไม่จำเป็นจะ
ต้องแก้

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่่า ท่านยังจะสนใจให้แก้
หรือไม่

ร.อ. ชุมนวันตรีชัย กล่าวว่่า ถ้าชดช้ของเช่นนั้น ข้าพเจ้า
ขอถอน

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่่า เป็นอันว่าผ่านไป

เลขาธิการสภาฯ ยืนยันว่า สมาชิกผู้ใดขาดประชุมหรือตายนานเกินควรวินิจฉัยให้ตัดเงินเดือนของเดือนที่มีการประชุม โดยเกณฑ์คือไปนี้ ๑. ขาดประชุมโดยมิได้รับอนุญาตให้ขาดออกสมัยประชุมให้ตัดจ่ายเงินเดือนแห่งวันของสมัยประชุมนั้นเสียทั้งสิ้น

พระยาสมันทรวิมลรัตน์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดสตูล กล่าวอ้างว่า ข้าราชการเห็นว่า ขอบบังคับบทนี้ ยังไม่ให้ความยุติธรรม แก่สมาชิกฯ พยายามหาเหตุที่จะคิดถึงว่า สมัยประชุมหนึ่งก็จะต้องนับว่าเป็นปีหนึ่ง เรามาประชุมกัน ๕ เดือนในสมัยเดียวกัน คือสมัยสามัญ ๓ เดือน และวิสามัญเดือนหนึ่ง ก็ถ้าหากว่าสมาชิกบางคนที่มาการลาในเดือนหนึ่ง เขาลาเสีย ๑๕ วันซึ่งไม่มากกว่าครึ่ง และในเดือนหลังต่อไปเขาลาอีก และในเดือนหลังลาอีก และที่ลาครึ่งเดือน ค่อนเดือน แต่จำนวนสมาชิกผู้ใดที่เพราะหรือลาทุก ๆ เดือนในระยะ ๓ เดือน แต่ในตอนหลังเดือนนั้นไปขาดเขาเดือนหนึ่ง เฉลี่ยเป็น ๑๖ วัน จะต้องถูกตัดด้วย หรือ ขอนขอให้พิจารณาด้วย ผู้ซึ่งมาที่ไม่ได้ถูกตัดแล้วมีจำนวนมากกว่า แต่สมาชิกเพราะหรือลาคนทขาดเดือนหนึ่งเป็น ๑๖ วัน จะถูกตัดเดือนเดียว ขอนขอให้พิจารณาด้วย ข้าราชการเห็นว่าถ้าจะตัดแล้วตัดเฉพาะเดือนนั้น ขอนข้าราชการเห็นว่ายังไม่ยุติธรรม

พ.ต. หลวงรัตนพิชัย กรรมการสภาฯ กล่าวอ้าง สำหรับความในข้อ ๑ ไม่ได้เกี่ยวกับประเด็นที่สมาชิกเมื่อถูกกล่าวขานมา เพราะความในข้อ ๑ นี้ กล่าวอ้าง ขาดประชุมโดยมิได้รับอนุญาตให้ขาดออก

ดสมัยประชุม เพราะฉะนั้นจึงไม่เกี่ยวกับข้อ ความที่ท่านสมาชิกกล่าว
๕ ๔ ๕๕
ชนเมอกัน

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวคือ ท่านยังคิดไว้ในข้อคัดค้าน
อีกหรือไม่

พระยาธรรมิกราชบุรีรัตน์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดสุโขทัย กล่าวคือ
ไม่คิดใจ ถูกแล้ว

เลขาธิการสภาฯ อ่าน ข้อ ๒ ชาติประชุมโดยได้รับอนุญาตให้
ถอดออกสมัยประชุม คงให้ ได้รับเงินเดือนเท่าที่ได้รับนอกสมัยประชุม
ร.อ. ชุนนิรันดรชัย กล่าวคือ สำหรับข้อ ๒ นั้นเห็นว่า ข้อบังคับ
ยังไม่ให้ความเป็นธรรมเพียงพอ กล่าวคือ ว่าสมาชิกถอดออกสมัย
ประชุม สมาชิกประเภทที่ ๑ ถอดออกสมัยประชุมกับสมาชิกประเภท
ที่ ๒ ถอดออกสมัยประชุมด้วยกัน ผลที่ได้รับแตกต่างกัน คือว่า ข้อ
ความบอกกล่าวให้ ได้รับเงินเดือนเท่าที่ได้รับนอกสมัยประชุม จะเห็นได้
ว่าสมาชิกประเภทที่ ๒ นอกสมัยประชุมไม่ได้รับ แต่สมาชิกประเภท
ที่ ๑ นอกสมัยประชุมได้รับ เพราะว่าเงินต่างกันแล้ว ดังนั้นเห็นว่า
ผลของงานคือว่า ไม่ได้มาทำงานเท่ากัน ถัดจากถอดออกสมัยประชุมแล้ว
อย่าเอาดีกว่า ขอแปรญัตติว่า ชาติประชุมโดยอนุญาตให้ถอดออก
สมัยประชุมให้ตัดเงินเดือนถอดออกสมัยประชุม

พ.ต. หดองวรรณดิทธิพิชัย กรรมาธิการ กล่าวคือ ความที่ท่าน
สมาชิกผู้ ที่ใดกล่าวชนเมอกันว่าขอให้ตัดเงินที่ ไม่ได้มาประชุม ความ

ความในหมายเลข ๒ คงว่านั่นก็จะเป็นเหมือนดังใน หมายเลข ๑ ไป
 ความในหมายเลข ๑ และ ๒ นั้นต่างกัน ความใน หมายเลข ๑ นั้นขาด
 โดยไม่ได้ทำ ส่วนความในหมายเลข ๒ นั้นขาดโดยตา เพราะฉะนั้นผล
 ของการขาดโดยตา กับผลของการขาดโดยไม่ตานั้นจึงต่างกัน สำหรับ
 สมาชิกประเภทที่ ๑ กับสมาชิกประเภทที่ ๒ ในสมัยประชุมคงได้รับเงิน
 สูงกว่านอกสมัยประชุม คือสูงเหมือนกัน แต่อาจอัตราได้ต่างกัน
 ส่วนนอกสมัยประชุมสมาชิกประเภทที่ ๑ ได้รับเพียง ๓๐๐ บาท สมาชิก
 ประเภทที่ ๒ ไม่ได้รับเลย สมาชิกประเภทที่ ๑ หรือ ประเภทที่ ๒ ก็
 หากมิได้มาประชุมโดยมิได้ทำ คือมิได้ทำเหมือนกัน ถ้าหากว่าในสมัย
 ประชุมตาเดียวตลอดสมัยก็คงได้ ๓๐๐ บาทอยู่นั่นเอง สมาชิกประเภท
 ที่ ๒ นอกสมัยประชุมไม่ได้เลย แต่ถ้าตัวก็ไม่ได้เหมือนกัน ผลของ
 การตาของสมาชิกประเภทที่ ๑ กับที่ ๒ ก็ไม่แตกต่างกันอย่างใด แต่ที่
 กำหนดลงไปให้ได้รับเงินเดือนตามหมายเลข ๑ นั้นเพราะขาดการจะ
 ส่วนในหมายเลข ๒ นั้นมีการจะต่อที่ประชุมจึงได้คิดแต่น้อย
 นายแฉะ อัจฉนลักษณะ ผู้แทนราษฎรจังหวัดสิงห์บุรี กล่าวว่า
 ข้าพเจ้ามีความสงสัยจึงขอเรียนถามกรรมการว่า คือสมาชิกได้ขอ
 อนุญาตตา แต่ที่ประชุมไม่อนุญาตให้ตา เช่นนี้มีความหมายแค่ไหน
 มีความสงสัยว่าจะถืออย่างไรกัน
 พ.ศ. หลวงรณดิทธิพิชัย กรรมการ กวรวมาชิการ กล่าวว่า นั้นตรงตาม
 หมายเลข ๒ แล้ว ขาดประชุมโดยได้รับอนุญาตให้ตา

นายเชว วัฒนดิษณะ ผู้แทนราษฎรจังหวัดสิงห์บุรี กล่าวว่ามี
หน้าพเจ้าคุณแล้ว โดยนี้ได้ออก แต่ที่ประชุมไม่ให้ ถ้าจะถือว่า
เป็นอย่างไร จะถือว่าขาดหรือไม่ คือว่าไม่รับอนุญาตในการดา ใน
รชน

พ.ต. หลวงวัฒนดิษณะ กรรมการ กล่าวว่ามี ถ้าเช่นนั้น
ก็แปลว่าขาดโดยไม่ได้รับอนุญาตให้ตามความในหมายเลข ๓

นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ ผู้แทนจังหวัดอุบลราชธานี กล่าวว่ามี
เมื่อครั้งมาชิกผู้หนึ่งเสนอขอแปรญัตติในข้อ ๒ ไม่มีผู้รับรอง เป็นอัน
ว่าตกไป แต่หน้าพเจ้าตั้งด้วยว่าทำไมกรรมการจึงรีบเร่งอธิบาย

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่ามี ท่านที่ทักท้วงนั้นถูกต้อง
แต่ว่าไม่ใช่ความผิดของกรรมการ เป็นความผิดของประธานที่
หน้าพเจ้าปล่อยให้

ร.อ. ชนินทร์ศรี กล่าวว่ามี ขอความที่หน้าพเจ้ากล่าวเมื่อก่อน
ก็ให้เห็นได้ว่า ในสมัยประชุมเมื่อครั้งมาชิกไม่มาประชุม เมื่อถึงสมัย
ประชุมก็บอกดา แปลว่าไม่มาทำประโยชน์ให้แก่สภาฯ นี้เลย แต่ว่า
ได้รับเงินเดือนเรื่อยๆ ไปเช่นนั้น ทางกรรมการได้พิจารณาแก้ไข
อย่างไรบ้างในเรื่องนี้

พ.ต. หลวงวัฒนดิษณะ กรรมการ กล่าวว่ามี ถ้าจะคิด
ตามที่มาชิกกล่าวเมื่อก่อน ก็น่าจะคิดอยู่เหมือนกันว่า คือว่า เพราะ

เหตุว่าเวลาที่สมาชิกประเภทที่ ๑ เป็นสมาชิกอยู่ ๕ ปี ถ้าไม่มาประชุม
 เลย พอถึงสมัยประชุมก็ตาเดียวทั้ง ๕ สมัย แต่สมมติว่านอกสมัย
 ประชุมในบั้นนี้ ๘ เดือนนั้น เราก็ให้เงินสมาชิกประเภทที่ ๑ ทั้ง ๘ เดือน
 เพราะฉะนั้นโดยนัยคงกล่าวแล้ว เมื่อถึงสมัยประชุมเรามีได้มา เรา
 ก็ยังคงให้เขาเหมือนเมื่อก่อนนอกสมัยประชุม เพราะฉะนั้นเมื่อถึงเวลาที่
 มาจะเป็นในสมัยประชุม เราให้เขาอย่างไรก็น่าจะให้ได้ ในสมัย
 ประชุมนั้นก็เป็นเรื่องบังชี้ว่าได้ทำงานเพิ่มเติม จึงได้เพิ่มเงินเดือน
 อีก ๑๕๐ บาท เพราะฉะนั้นเมื่อไม่มาประชุม จึงเห็นว่า ๓๐๐ บาทเป็น
 การสมควรแล้ว

นายมนูญ บริสุทธิ์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดสุพรรณบุรี กล่าว
 ใหม่ว่าได้อนุญาตให้พูดแล้ว ข้าพเจ้าขอพูดบ้าง ที่สมาชิกผู้ ๑ ที่
 เป็นสมาชิกประเภทที่ ๒ กล่าวว่ามีสมาชิกประเภทที่ ๒ ไม่ได้รับเงิน
 เดือนนอกสมัยประชุมนั้น ข้าพเจ้าขอแสดงว่า สมาชิกมีสิทธิแตกต่าง
 กัน ก็คือสมาชิกประเภทที่ ๑ นั้น รับราชการไม่ได้ สมาชิกประเภท
 ที่ ๒ นั้น รับราชการได้ จึงขอแสดงให้ที่ประชุมทราบว่า นอกสมัย
 ประชุมแล้วสมาชิกประเภทที่ ๒ หรือ ๓ ก็ตาม ได้เงินเดือน ๓๐๐ บาท
 เหมือนกัน แต่หากว่าสมาชิกประเภทที่ ๒ ได้รับราชการแล้ว จึงไม่ได้
 เงินเดือนทางสมาชิกเท่านั้นเอง

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่ามีจิตใจจะให้แก่หรือไม่
 ร.ธ. รุณรัตน์ศรี กล่าวว่ามีจิตใจ

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวหา ไม่มีใครคัดค้าน ผ่านไป
เลขาธิการสภาฯ อ่าน ข้อ ๓ ชาติประชุม โดยมีได้รับอนุญาต
ให้ตาเป็นบางวัน ให้ลดเงินเดือนเฉพาะวันที่ได้ มาประชุมวันละ
๓๐ บาท

นายทองอยู่ พุฒพันธ์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครบุรี กล่าวหา
ในการที่สมาชิกชาติประชุมแล้ว ก็จะให้ลดเงินเดือนวันละ ๓๐ บาทนั้น
ถ้ารับเข้าพิจารณาเห็นว่าออกจะแรงเกินไปในชั้นนี้ และขอแปรญัตติ
ขอให้ลดแค่เพียง ๘ บาท

นายแทน วิเศษสมบัติ นายแฉะ อัจฉนักษณะ รุณเสนาบดี
รับรอง

ร.ต. ถึก รัตนพันธ์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดพัทลุง กล่าวหา
ข้าพเจ้ารับรอง และขอแสดงเพิ่มเติมสักหน่อยว่า การที่จะให้ลด
วันละ ๘ บาทนั้น คือผู้เสนอคงคิดแต่ที่ว่า เงินเดือน ๒๕๐ บาท คิด
แล้วได้วันละ ๘ บาท เมื่อขาดไปวันหนึ่ง ก็ตัดไป ๘ บาทเท่ากับขาด
ก็กว่าตัด ๓๐ บาทโดยไม่มีเหตุผล

นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี
กล่าวหาว่า คำว่าชาติประชุม เป็นคำร้ายแรงอยู่ สมาชิกเป็นผู้มี
เกียรติ การที่คนไม่มาแต่ไม่เขียนใบตานั้น รู้ดีว่าชาติความเป็น
ผู้ใหญ่ ขอเสนอแปรญัตติใหม่ให้ตัด ๓๐ บาท เป็น ๒๐ บาท

นายมนูญ บริสุทธิ์ นายมิ่ง เตหาเรณู พระพิณจนากร รับรอง

หลวงโกวิทอภัยวงศ์ กล่าว ว่า ขอประทาน ประมุขคดีว่า ถ้า
 ไม่มีใครเห็นด้วยก็ตกไป ขอให้คัดทั้งหมด ไม่มีเลย เพราะว่าเรา
 คำนึงถึงว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ใช่มีผลอย่างเดียวเพียงมา
 หนึ่งประชุม แต่บางคราวอาจจะเกิดการจำเป็นขึ้น เขียนใบตามาไม่ทัน
 เพราะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนอกจากจะมาประชุมสภาฯ แล้ว ยัง
 ต้องมีธุระอะไรต่ออะไรช่วยเหลือราษฎรด้วยเหมือนกัน เมื่อเขา
 ขาดเขาคงวธา แต่เขียนใบตามาไม่ทัน ถ้าคัดกันแล้ว ไม่ใช่เด็ก
 นักเรียนหรือเสมียนพนักงาน ทุกคนที่มานั่งในที่นั่งรุกหนักหนักของตัว
 แล้ว รู้จักว่าคดีของตัวมีอะไร จะมาคัดอย่างนี้ข้าพเจ้าไม่เห็นควร
 ถ้าไม่มีใครเห็นชอบด้วยก็ขอให้ตกไป

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าว ว่า บัดนี้มีปัญหาชน ๓ ชน มี
 ผู้ให้ลดจาก ๓๐ บาทเป็น ๘ บาท ให้เพิ่มจาก ๓๐ บาทเป็น ๒๐ บาท และ
 ให้คัดออกทั้งหมด ข้าพเจ้าจะตั้งปัญหาแรกว่า.....

พ.ร.ศ. พระยาศรีพรหมเดชะ ร.น. ประธานกรรมาธิการ กล่าว
 ว่า ก่อนที่จะลงมติข้าพเจ้าขออธิบายให้ท่านทั้งหลายเข้าใจสักหน่อย
 ว่า คำว่าวันประชุมนี้ ไม่ได้หมายความว่าทุก ๆ วันของสมัยประชุม
 หมายความว่าเฉพาะวันที่มีการนัดประชุมกันเท่านั้น

นายไต้ ปาณิกบุตร ผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนคร กล่าว ว่า
 ความที่ท่านสมาชิกประเภทที่ ๒ คือหลวงโกวิทอภัยวงศ์พูด ไม่ได้มุ่ง
 ปัญหาเรื่องนี้ หมายความว่าไม่ใช่มุ่งจะทำโทษในข้อหมิ่นหมิ่น

ด้วยเงิน ๘ บาท ๑๐ บาท เราพ้นจากการนักเรียนแล้ว พ้นจากภาวะ
เป็นเด็กแล้ว ถ้าหากว่าสมัครใจไม่มีเกียรติที่จะมานั่งแล้ว ไม่ใช่ด้วย
เหตุอยากจะได้เงิน ความจริงเงินเดือนเท่านี้ก็ไม่ใช่มีอะไร ถ้าไป
คิดแล้ว คุณ่าเกิดยศ สำหรับเรื่องเงินประเทศอื่น ๆ คุณเหมือนว่าเขา
ไม่มีข้อบังคับหยุมหยิมเช่นนี้ ข้าพเจ้าจึงรับรอง เราไม่ได้มุ่งถึงว่า
อยากจะได้เงิน แต่เห็นว่าเป็นการลงโทษสมัครใจแก่ผู้แทนราษฎร
หยุมหยิมอย่างเล็ก ๆ ขอให้เขาออกเท่านั้นเอง

พ.ศ. หอดวงรัตนดิถีพิชัย กรมมาชิกการ กล่าวว่ ตามที่สมัคร
ชิกประเภทที่ ๒ ผู้หนึ่งกล่าวว่า การประชุมตามความในหมายเลข ๓ ที่
คิดนี้ เห็นว่าไม่ควรจะให้คิด เพราะเหตุว่าอาจจะมีบางครั้งบางคราว
ซึ่งไม่สามารถจะเขียนใบตาได้ ในเรื่องเช่นนี้ ประกอบกับสมัคร
ประเภทที่ ๓ ได้ถูกชนกล่าวเมือกกัน ทำให้ข้าพเจ้าเห็นว่า เกียรติของ
สมัครของสภาฯ นั้นเกียรติสูงยิ่งเช่น แต่ด้วยเกียรติอันสูงยิ่งนี้ เหตุ
ใดจึงจะไม่เคารพต่อที่ประชุมของสภาฯ อันเป็นสภาฯ สูงสุดของสยาม
บ้าง แต่จะบอกแต่เอาดีบให้สภาฯ ทราบว่า ข้าพเจ้ามีกิจธุระมา
ไม่ได้ เช่นเกียรติอันสูงสุดก็จะมีอยู่ได้ เมื่อเราพ้นจากภาวะของ
นักเรียนแล้วรู้จักรับผิดชอบอันควร นี้แหละเรียกว่าพ้นจากภาวะของ
นักเรียนแล้ว ถ้าหากว่าเราไม่มีความเข้าใจในเรื่องนี้ หรือเรายัง
ไม่พ้นจากภาวะของนักเรียนแล้ว ข้าพเจ้าเห็นว่าผิด เพราะฉะนั้นเพื่อ
ความเคารพต่อสภาฯ ที่มีเกียรติแล้ว ข้าพเจ้าคิดว่าอันนี้เป็นอัน

อันหนึ่ง ซึ่งถ้าสมาชิกทุกคนรักษากันไว้เป็นข่วงดีแล้ว เราจะไม่มี
โอกาสตัดเงินในเรื่องขาดกันเลย และยังสภาฯ ของเราเป็นสภาฯ
ใหม่เช่นนั้นแล้ว จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่เราจะควบคุมวินัยของเราให้เต็มที่
พร้อมมูลอยู่เสมอ จึงจะเป็นสภาฯ ที่มีเกียรติอันสูงยิ่งในสยาม

หลวงโกวิทอภัยวงศ์ กล่าวต่อว่า เมื่อทางฝ่ายคณะกรรมการ
ได้แถลงมาแล้ว ทั้ง ๒ ท่านก็รู้สึกเห็นใจเหมือนกันว่า ท่านพูดมานั้น
ก็ดี แต่ว่าท่านล้มคิดไปอย่างหนึ่งว่า การที่เราต้องลาออกหยุด
เพราะฉะนั้นเราจะทราบหรือไม่ว่าเราจะมีเหตุเดี๋ยวนี้หรือมีก่อน ถ้า
เราทราบเดี๋ยวก่อนเราก็ตา ขำพเจ้าเชื่อว่าสมาชิกทุกคนที่นั่งอยู่บนตง
ลาทงนั้น แต่เดี๋ยวนี้ถ้าเพิ่งทราบว่ามีการอะไรแล้วจะเขาอะไรมาสั่งให้
ก็เรียกว่าลาโดยไม่ได้รับอนุญาต ถึงสั่งใบลามาภายหลังก็ใช้ไม่ได้
เพราะได้หยุดเดี๋ยวก่อนแล้ว เกียรติยศของสภานี้สภาฯ ก็เกียรติยศ
และจะพยายามทำตัวให้เป็นตัวอย่างแก่บุคคลทุกคนว่า เราจะรักษา
เกียรติยศของเราอย่างไร แต่การรักษาอย่างนั้นคือเราทำไม่ทัน
ต้องดูในใจคน แต่ว่าการทำใบลาเราทำไม่ทันแล้วเราจะทำอย่างไร
แล้วมาคิดกันเช่นนั้น ขำพเจ้าเห็นว่าเงิน ๑๐ บาทเราพยายามจะถอนม
นั้นขำพเจ้าไม่เห็นเช่นนั้น แต่การตัดอย่างนั้นไม่ถูกเรื่อง

นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ ผู้แทนราษฎร จังหวัด ชบดราชธานี
กล่าวว่า ขำพเจ้าคิดว่าสมาชิกทุกคนคงจะรู้สึกกับผิดชอบของตัวเอง
อยู่แล้ว เพราะฉะนั้นการที่เราให้สมาชิกผู้ขาดการ ประชุมมีค่าควรจะต่อ

ที่ประชุมชนเพื่อรักษาระเบียบเท่านั้น ถ้าเราจะปล่อยให้เป็นอย่างที่
 ต่มาซึกเด่นอ ต่ภาฯ เราทเบนต่ภาฯ ตุ่งตู่ก็ปราศจากระเบียบ ต่อน
 ต่มาซึกซ่งใจในเรื่องการชาติโดยเช่นจะมาประชุมแต่ก็มิชุระมีค้บั้น
 ทั่นค่อนเช่นนี้ จะดาไม่ทั่น ในกรณีเช่นนี้ เราต้องพิจารณาเป็น
 เรื่อง ๆ ไปว่าในวันรุ่งขึ้นหรือในวันประชุมใหม่ได้ตั้งใบบดามาแต่จ้เช่น
 นี้ ถึงแม้ว่าทางราชการที่ได้ปฏิบัติมาแต่ก็เคยอะดุมอดด้วยให้เป็น
 เรื่อง ๆ ไป ไม่ใช่ว่าไม่อนุญาตเลย เช่นข้าพเจ้า รถยนต์ มาถึง
 ต่พานมีชวาพ รถยนต์ขึ้นข้าพเจ้าตบแต่จ้มาไม่ได้ ครั้นภายหลัง
 ข้าพเจ้าตั้งใบบดามา เหตุเช่นนั้นประธานจะต้องอนุญาต เราจะต่องค
 เป็นเรื่อง ๆ ไป เราจะต่องคชะนิตของผู้กระทำเท่านั้น ถ้าชะนิตชาติ
 จริง ๆ เราจ้จะเอา โทษ ซึ่งเราจะต่องคพิเคราะห์อย่างเดียวกันกับ
 ประมวลอาชญามาตรา ๕๓

นายเดิมยศ หงต่ประภาต ผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนครศรี
 อยุชยา กล่าวว่ ความจริงการมีระเบียบเป็นการดีทีเดียว แต่ทว่
 การมีระเบียบมากจนเกินไป ไม่ค่อยจะมีประเทศไหนเขานิยม และไม่มี
 ชาติไหนชั้นไหนเขานิยมกัน และข้าพเจ้าเข้าใจว่เท่าที่กรรมวิธีการ
 เปรียบเทียบว่ให้เคารพค่อต่ภาฯนี้ ข้าพเจ้าตั้งต่ยว่การเปรียบเทียบ
 เช่นนี้จะผิดกรรมมัง ต่มมคว่ข้าพเจ้าเป็นนักเรียน อยู่ในโรงเรียน
 ข้าพเจ้าไม่มีใบบดามาโรงเรียน ก็หมายความว่าข้าพเจ้าไม่เคารพค่อ
 ชนของข้าพเจ้า ข้าพเจ้ามีใบบดามาโรงเรียน ข้าพเจ้าเคารพค่อครู

ต่างหาก ข้าพเจ้ามิได้เคารพต่อที่ประชุม การที่จะไม่มีใบตามาแต่
จะเป็นการไม่แสดงความเคารพต่อที่ประชุม ข้าพเจ้าไม่เห็นด้วย เป็น
การเปรียบเทียบผิด

พ.ต. หลวงรัตนสิทธิพิชัย กรรมการ ก่อร่างก่อ ความจริง
ข้อบังคับที่ใครร่างขึ้นใหม่ หาได้เป็นข้อหยาบหยาบไม่ ที่ใดกระทำ
กระทำตามแนวแบบ หาได้ข้อครหาขึ้นไม่ ข้าพเจ้าขอกล่าวในนาม
สมาชิกสักคนหนึ่งว่า ในการที่กระทำเช่นนี้ ความจริงไม่เป็นเรื่อง
ที่หยาบหยาบมากมายอันใดเลย แต่ถ้าจะถือว่าชุมนุมชนแห่งใดมีข้อ
บังคับหยาบหยาบ จะเป็นชุมนุมชนที่ไม่มีระเบียบวินัย เพราะฉะนั้นใน
ฐานที่ข้าพเจ้าเป็นสมาชิกสภาและเป็นทหาร ตามข้อบังคับของทหาร
นั้นได้ระเบียบยิ่งกว่านิตายร้อยเท่า บรรดาทหารที่ตายนั้นจะต้องมี
ใบดังลาของแพทย์เสียก่อน เพราะวินัยและระเบียบนั้นเองที่ทำให้
เรียบร้อย และเพราะการงานข้าพเจ้าใครจะแดงให้ ที่ประชุมทราบ
ว่า ทั้งทหารบกและทหารเรือด้วยกัน ในการตักใจส่วนตนนั้นจะต้อง
เขียนใบลาและได้รับอนุญาตแต่ก่อนจึงจะตางานได้ แต่การตามด้วย
นั้น จะต้องมิใบรับรองของแพทย์ แต่ใบลาที่เขียนไม่ใช่เขียนอย่าง
ที่เราเขียนตามใจเดี๋ยวนี้ จะต้องเขียนให้ถูกต้องตามแบบอย่าง แม้
ครึ่งกระโค้นทหารก็ยิ่งทำถูกต้องอย่างนั้นแล้ว นอกจากนั้นข้าพเจ้าคิด
ว่า ด้วยเกียรติของสภาฯ เราจะทำได้ ไม่ใช่ข้อครหา ได้ทำตามแบบ
เดิมที่มีอยู่แล้ว ข้อบังคับเดิมมีอยู่แล้วว่า หากประชุมโดยมิได้รับ

อนุญาต ให้ลดเงินเดือนวันละ ๕ บาท เพราะฉันทนาการประชุม นั้น
เช่นเป็นคน น.เป็นของเดิม ท.ทานก.เพิ่มจนไม่มากนักน้อย เพื่อควบคุม
ความเรียบร้อยและรักษาวินัยของสภาฯ ข้าพเจ้ามีความมุ่งหมาย
เพียงเท่านั้น

นายเตียง ไชยกาต ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี กล่าว
ว่า ข้าพเจ้าขอสนับสนุนผู้แปรญัตติคือหลวงโกวิทฯ ด้วยข้าพเจ้ามี
เหตุผลดังนี้ จริงอยู่การลดเงินเดือนหรือเงินเบย์ประชุมของผู้ที่ไม่มา
ประชุม ข้าพเจ้ามีความเห็นว่าอาจจะให้ลดมากกว่า ๒๐ บาทหรือ ๓๐
บาท ข้าพเจ้าก็พอใจ แต่เราไม่พึงเดงถึงวิธีที่เราลดกัน ผู้ที่ไม่มา
ประชุมเราลดเบย์ประชุมก็เพราะเหตุว่าคนที่มาประชุมไม่ใช่จะได้
กำไรอะไร เมื่อมาประชุมก็ใช้ค่ารถอะไรต่างๆ เสียเวลาทำงาน
เมื่อพูดถึงความมุ่งหมาย จะดีอย่างไรก็ตาม แต่ความมุ่งหมาย
จริงๆ ขอให้สภาผู้แทนราษฎรเข้าใจว่าขอบังคับเกี่ยวกับการคิดเบย์
ประชุมให้ถูกต้อง ถ้าไม่มากไม่ได้ ถ้ามากให้ การที่เราจะมาแยก
แยะ ถ้ามายื่นใบลาให้ลดเท่านั้น และถ้าไม่ยื่นใบลาให้ลดเท่านั้น
ในเรื่องจรรยา ไม่ใช่ในเรื่องการลดเบย์ประชุม ข้าพเจ้าเห็นอย่างนี้
จึงไม่ควรจะมีขอบังคับไว้ ในนี้

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่่า ได้อภิปรายกันพอสมควร
แล้ว สรุปความได้ว่า ฝ่ายหนึ่งเสนอให้มากหรือน้อย ๘ บาทบ้าง ๒๐

บาทบ้าง หมายความว่าเห็นพ้องกับกรรมวิธีการที่ว่าเห็นควรจะลด อีก
ฝ่ายหนึ่งว่าควรจะตัดข้อ ๓ ออกให้หมด คือไม่มีอะไรเลย ไม่ตัดเงิน
เดือน ในชั้นข้าพเจ้าจะให้ลงมติว่าจะตัดออกให้หมดเสียก่อน ถ้า
มติว่าไม่ตัดออก จะลงมติต่อไปว่าจะเปลี่ยนตัวเลขให้เป็นตัวเลขใด
ท่านผู้ใดเห็นว่าควรจะตัดข้อ ๓ นออกหมด โปรดยกมือขึ้น

มีมติมายกมือ ๕๒ นาย

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า ท่านผู้ใดเห็นว่าควรจะ
เอาข้อ ๓ นี้ไว้ แต่มีการเปลี่ยนแปลงซึ่งจะได้ตกลงกันภายหลัง
โปรดยกมือขึ้น

มีมติมายกมือ ๕๓ นาย เป็นอันว่าที่ประชุมให้ตัดข้อ ๓ นออก
หมด

เดชาภิการสภาฯ อ่าน ข้อ ๕ นของเป็นข้อ ๓ ขาดประชุมโดย
ได้รับอนุญาตให้ไปตามเกณฑ์ต่อไปนี้ ท่านมีได้ตัดเงินเดือน (ก)
ถ้าไปในกิจการ (ข) ถ้าป่วยไม่เกิน ๓ ใน ๕ ของจำนวนวันที่มี
การประชุม (ค) ถ้ากิจส่วนตัวไม่เกิน ๓ ใน ๖ ของจำนวนวันที่มี
การประชุม นอกจากที่กล่าวนี้ ให้ตัดเงินเดือนวันละ ๕ บาท
เฉพาะวันที่มีได้มาประชุม

นายจิ่ง จริงจิตร ผู้แทนราษฎรจังหวัดศรีสะเกษ กล่าวว่า ข้อ (ก)
ข้าพเจ้าขอแปรญัตติให้ตัดคำว่า "ราชการ" ออก และคือท้ายคำ
ว่า "ของสภาฯ" อ่านได้ความว่า ถ้าไปในกิจของสภาฯ

ในเวลาต่อไปนี้ เราตกลงอย่างแท้จริง ๆ เช่นเดือนหนึ่งมีประชุม
เพียง ๓๕ วัน วันหนึ่งไม่ใช่ ๕ บาท คงเป็น ๒๐ บาท เพราะฉะนั้น
ในข้อ ๕ นี้เราแปรญัตติกินได้ ข้อบังคับนี้ไม่เสีย และขออย่าได้
โปรดให้เสียเลย ถ้าเราปล่อยให้ร่างข้อบังคับเสียจะไม่ดี

สุนทรวิเชียรฤกษ์ ญัตตราชฎรจังหวัดหนองคาย กล่าวว่
ข้าพเจ้าขอตั้งมั่นมาชิกจังหวัดอุดรฯ ดังเด็กน้อย และข้าพเจ้าก็
ตั้งใจอยู่นานแล้วว่า ทำไมเมื่อก่อนมีการตั้งข้อบังคับเช่นนี้ คือว่าเมื่อ
สมัยหลัง ๆ มาเหตุใดจึงไม่มีข้อบังคับอย่างนี้ แต่ก็ไม่ทำไม่สมยอมจึงมี
ข้อบังคับอย่างนี้ ข้าพเจ้าคิดว่าควรตั้งข้อบังคับ ซึ่งร่างขึ้นมาบัดนี้เกี่ยว
แก่ความไม่ไว้วางใจสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเราเลือกมาแต่ถึง ๒
แฉกคนนั่นเอง เราคิดว่าความจริงนั้น มนุษย์ทุกคนย่อมจะรู้ถึง
ความละอายต่อบาปแห่งตนเองอยู่มาก เมื่อคนของตนไม่มาประชุม
โดยประพฤดิเหลวไหลเช่นนั้นแล้ว กลับมาเอาเงินเดือนของอาณาประ-
ชาชนนั้นควรแหละหรือ อีกประการหนึ่งคือ แต่ก่อนคนเราไม่มีข้อ
บังคับอย่างนี้ขึ้นมา คนแต่ก่อนจึงเป็นคนคึกคัก เพราะเหตุไรจึงเป็น
คนคึกคัก เพราะเหตุว่าในรัฐธรรมนูญของเราก็มีอยู่แล้วว่า ถ้า
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนใดประพฤดิเช่นนั้นไม่สมควรแล้วก็ให้ โฉด
ออกเสียจากสมาชิกภาพก็ได้ เพราะฉะนั้น ถ้าปรากฏว่าสมาชิกคนใด
ไม่มาประชุม คือว่าคึกคัก ชาติแล้วมาเอาเงินจากราษฎรเขาแล้ว
เราทราบความประพฤดิเช่นนั้นแล้วเราจะ โฉดออกเสียก็ได้ เพราะเหตุ
ฉะนั้น การที่สมาชิกผู้หนักกับใจใหม่ ข้าพเจ้าเห็นชอบด้วย

ค. ยู่เกียง ทองดงยา ผู้แทนราษฎรจังหวัดกาญจนบุรี กล่าว
ว่า ข้าพเจ้าไม่เข้าใจว่าสมาชิกที่ได้ทำการประชุมหวังผลอย่างไร
เราลงมติจะรับหลักการ และได้อภิปรายกันมายาว ดงท้ายไม่รับ
หลักการนี้ ข้าพเจ้าไม่ทราบว่าจะยื่นด้วยมือแล้วจบด้วยอะไร

หลวงวิจิตรวาทการ กรรมการ กล่าวว่่า ในการที่เดิน
กรงนก โดยเหตุที่ว่าขอบังคับแก่นั้นไม่ชัดเจนพอ และข้าพเจ้าทราบ
ว่าขอบังคับเก่าทำให้เกิดปัญหาในการที่จะตัดเงินเดือน ด้วยเหตุนี้
ข้าพเจ้าจึงได้เดินอร่างอนขึ้นมา และความสำคัญในการที่เดินอร่าง
พระราชบัญญัตินั้น ข้อสำคัญอยู่ที่ข้อ ๓ ถ้าหากว่าเมื่อที่ประ
ชุม ตัด ข้อ ๓ ออก แล้ว ข้าพเจ้าเห็นพ้องด้วยตามที่ผู้แทนราษฎร
จังหวัดอุบลฯ เสนอว่า เมื่อตัดออกแล้วขอบังคับที่เก่าใหม่ไม่เป็น
ประโยชน์เลย ด้วยเหตุนี้ ในฐานะที่ข้าพเจ้าเสนอ ข้าพเจ้าขออนุมัติ
ขอลงมติไปเสียให้หมด และเราจะได้กลับไปใช้ขอบังคับเดิมซึ่งไม่ชัด
ช้อย่นเอง

นายไต้ ปาณิกบุตร ผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนคร กล่าวว่่า
ข้าพเจ้าสงสัยว่าจะถอนไม่ได้ นี่สภาฯ รับหลักการแล้ว เมื่อตัดข้อ ๓
แล้วยังมีข้อ ๑ ข้อ ๒ ซึ่งได้ผ่านมาแล้วก็ยังคงเป็นขอบังคับที่ใช้ได้ ข้าพ
เจ้าสงสัยที่ยังตรวจไม่ละเอียด ข้าพเจ้าขอรับว่าตรวจไม่ละเอียด
เพราะฉะนั้นจึงถอนไม่ได้ ประธานได้ไปรอดินิจฉัย เพราะว่าข้อ ๑,
๒ ได้ตกลงแล้ว

พระวณิศาจารย์ ไพศาลย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
กล่าวว่า ในวาระที่ ๒ นั้นเห็นจะถอนไม่ได้ พอถึงวาระที่ ๓ แล้วเราบอก
ว่าไม่เอาแล้วก็แล้วไป

ร.ต. เนตร พูนวิวัฒน์ กรรมการ กล่าวถึง เรื่องนี้
ด้วยข้อบังคับ ข้าพเจ้าขอเสนอข้อบังคับข้อ ๘๑ ซึ่งเราได้ร่างให้
โอกาสแก่สภาฯ นี้แล้วว่า เมื่อมีปัญหาโต้เถียงกันเกี่ยวกับการประ-
ชุมและการปรึกษา ซึ่งมีได้กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้ ให้ ถอนคดีของ
ที่ประชุมเป็นคำตัดสินเด็ดขาด เพราะฉะนั้นการถอนญัตติครั้งนี้ไม่ใช่
พระราชบัญญัติ เป็นแต่เพียงถอนญัตติของสภาฯ เท่านั้น จึงเห็นว่า
ถ้าเกิดปัญหาแล้วก็ควรระงับคดีตามข้อ ๘๑ นี้

หลวงโกวิทอภัยวงศ์ กล่าวว่า ข้าพเจ้าไม่ทราบว่าจะทางฝ่ายผู้
เสนอจะใจน้อย หรือจะอย่างไรก็ไม่ทราบ ความจริงเท่าที่ผู้เสนอได้
รายงานข้อ ๘ ไม่มีประโยชน์ ข้าพเจ้าไม่เห็นด้วย โดยเหตุว่าข้อ ๘
ที่ข้าพเจ้าได้แย้งและขอให้คัดออกนั้นเป็นการลงโทษคล้ายเด็ก เราถือ
ว่าสภาฯ นั้นเกียรติ เป็นผู้ใหญ่มีเกียรติพอแล้ว เพราะฉะนั้นการถอน
จำเป็นจะต้องหา ข้อ ๘ เขาก็เอาไว้ได้ ด้วยเหตุว่าตามนั้นจะต้องถอด
เบี้ยประชุม เพราะเราถือว่าเงินที่ให้แก่มหาชิกต่างๆ นั้นเป็นเบี้ย
ประชุม ไม่ใช่เงินเดือน เพราะฉะนั้นเมื่อไม่มาประชุมก็ไม่ควรเอา
เบี้ยของราษฎรเขา ไม่มีปัญหาอะไร แต่เราบอกว่าจะถ้าไม่เอาแล้วแต่
๓๐ บาท คัดค้านกับออกเด็กว่าถ้าแก้แล้วแก้แล้วข้าเป็นพวดยก

จะเพิ่มนั้นจะเพิ่มแต่ยี่สิบ ๘ บาทก็ได้ ๑๐ บาทก็ได้ หรือ ๒๐ บาทก็ได้
ข้าพเจ้าบอกอย่างนั้น

นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี
กล่าวว่า บางทีสมาชิกผู้นั้นจะเข้าใจผิด ถ้าเราอ่านความหมายคือผู้
ขาดประชุมโดยมิได้รับอนุญาตให้ลาให้ตัด ตามภาษาไวยากรณ์
เป็นเช่นนั้นแน่ ๆ

หลวงโกวิทอภัยวงศ์ กล่าวว่า ขอประท้วงว่าคำ ข้าพเจ้ายัง
ไม่ได้ดูความ ขอแปรญัตติเปลี่ยนก็ได้ ถ้าขาดประชุมก็ของถูกตัด
โดย ก. ข. ค. เราตัดเสีย ๒๐ บาทก็ได้ นี่เป็นคำเท่านั้น เราเปลี่ยน
คำได้ ข้าพเจ้าเข้าใจว่าเช่นนั้น เพราะฉะนั้น ข้อ ๓ ข้อ ๔ ไม่ได้แย้ง
อะไรกันเลย

พ.ต. หลวงวรรณสิทธิ์พิชัย กรมมาธิการ กล่าวว่า ตามที่กล่าว
ว่าตามในข้อ ๓ จะตัดออกโดยว่า ไม่ลาแล้วก็ตัด ทำให้ข้าพเจ้านึกถึง
ข้อ ๓ ว่า ข้อ ๓ ขาดโดยไม่ลาตัด แต่ข้อ ๓ ขาดโดยไม่ลาแล้วก็
ไม่ตัด ข้าพเจ้าสงสัยนักทีเดียว แล้วนอกจากนั้นการขาด ตามความ
ในหมายเลข ๓ ขาดประชุมโดยมิได้รับอนุญาตให้ลาตลอดสมัยประชุม
ขาดบางวันไม่ตัด ทำให้ข้าพเจ้าเห็นไปว่าผู้ที่ไม่ยอมจะยอมให้ตัด
ก็อยากจะหาโอกาสไม่มาแต่จึงไม่ยอมให้ตัด เช่นนี้กระมัง

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า ข้าพเจ้าอยุ่ทุกจะให้ตัด
ปัญหาเดียวว่า เราจะรับเข้าไว้พิจารณาหรือไม่ อีกฝ่ายหนึ่งเสนอว่า
ให้เอาไว้

นายสนิท เจริญรัฐ ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครราชสีมา กล่าว
ว่า ญัตติหลังที่สุดว่า เจ้าของญัตติขอถอน และขออนุมัติต่อที่ประชุม
เพราะฉะนั้นควรจะลงมติว่า ที่ประชุมจะอนุมัติให้เจ้าของญัตติถอน
หรือไม่

นายบุญดี เทพาคำ ผู้แทนราษฎรจังหวัดแม่ฮ่องสอน กล่าว
ว่า ข้าพเจ้าเห็นชอบแล้วในการที่สภาฯ เราลงมติให้ตัดข้อ ๓ นี้ออก
คือข้อ ๓ นี้บ่งบอกว่าขาดประชุมโดยมิได้รับอนุญาตให้ตาเป็นบางวัน
ไม่ใช่ตัดออกสมัยประชุมนี้ สมควรอย่างยิ่งที่ควรจะต้องตัด แต่ข้อ ๓ ขาด
เป็นบางวัน ก็อาจจะพิเศษ ๓ ส่วนเท่าไร ๆ ของวันมาประชุมก็ได้

หลวงวรนิติปรีชา กรรมการธิการ กล่าว ว่า ในเรื่องนี้ ได้มีผู้
เสนอให้ลงมติแล้ว ทำไมไม่มีการลงมติ

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าว ว่า ข้าพเจ้าเห็นว่าจะให้ลงมติ
ให้ถอนไม่ได้ เราได้ตกลงกันไปแล้ว มีอยู่ข้อเดียวที่ท่านยังสงสัยคือ
ไม่อยากจะให้ใช้ข้อบังคับนี้ ในการปรึกษาหารือที่ ๓ ไม่รับก็แล้วกัน

นายไต้ ปาณิกบุตร ผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนคร กล่าว ว่า
ข้าพเจ้าขอให้พิจารณาเสียใหม่ว่าจะถอนได้หรือไม่ได้ ในครั้งที่ ๒ นี้
ข้าพเจ้าเห็นว่าถอนไม่ได้ คำขอที่ขออนุมัตินั้นเห็นว่าจะตกไป ควรจะ
วินิจฉัยต่อไปดีกว่า เพราะเสียเวลา ไม่เป็นปัญหาตามข้อ ๘๓ ขอให้
ท่านประธานฯ

ร.ต. เนตร พูนวิวัฒน์ กรรมการธิการ กล่าว ว่า ตามข้อบังคับ

ใหม่หนักอำนาจของประชาชนเสียแล้ว แต่แค้นคิดของที่ประชุม
ข้าพเจ้าขอเสนอว่าญัตติของหลวงวิจิตร นั้นจะเป็นญัตติหรือไม่เพราะ
ฉะฉานควรจะต้องมีปัญหาในข้อนี้เสียก่อน

ร.อ. ชุนนิรันทรชัย กล่าวว่่า ข้าพเจ้ารู้สึกในใจอยู่เหมือนกัน
ในเรื่องนี้ แปลว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของเราได้รับหลักการ
แล้ว ในที่สุดจะไม่รับหลักการ เป็นการกลับไปกลับมา เราหาวิธี
อื่นดีกว่าที่จะช่วยกัน เราจะทำอย่างไรที่รับหลักการแล้ว แต่ให้
ใช้ได้บริบูรณ์ดี การที่หลวงวิจิตร เสนอว่า ถึงข้อ ๓ แล้ว
ข้อ ๔ ก็ไม่เสียไป เราจะแก้เช่นนั้น ดูเหมือนว่าจะดีกว่า แต่วิธีจะ
แก้ไขอย่างไรขอให้ช่วยกันดีกว่าที่จะมาคิดว่าเรารับแล้วจะไม่รับก็ได้
ทำเช่นนั้นจะเป็นการเคยตัว ดูจะเป็นการเดือน ๆ กันไป

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่่า บัดนี้มีผู้แปรญัตติครั้งสุด
ท้ายตั้งปัญหาว่า คำแปรญัตติของหลวงวิจิตร จะใช้ได้หรือไม่ นี้
เป็นปัญหาที่เกยอกกับ.....

นายไต้ ปาณิกบุตร ผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนคร กล่าวว่่า
ข้าพเจ้าขอประธานเรียนว่่า ถ้าแม้ว่าเราจะลงมติในสิ่งที่มติไม่ได้แล้ว
ก็ถึงจะเอามติแก้ไขบังคับอะไร ๆ หมด ก็อันเป็นการอ่านข้อบังคับ
ครั้งที่ ๒ จะถอนได้หรือไม่ ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่ควรจะโง่ ถ้าหากว่า
จะแก้แล้วมติจะแก้ไขอะไรได้หมด แล้วไม่มีประโยชน์อะไรเลย ถ้าจะ

ถอนในวาระที่ ๓ ซึ่งถูกต้องตามระเบียบยอมทำได้ ถ้า ๑ ไม่ควรระ
ยยอมตามให้ทำเช่นนั้น

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวคือ ถ้าเช่นนั้นข้าพเจ้าจะให้ลง
มติในวិธีการว่า ในกรณีเช่นนี้เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในการปรึกษาว่าจะ
ลงมติก่อนได้หรือไม่ ขอให้ประชุมลงมติว่า ถ้าหรับกรณีนี้ ญัตติ
ของหอดวงวิจิตร ๑ เป็นญัตติหรือไม่ เราจะลงมติได้หรือไม่ เพราะ
ฉะนั้นใครเห็นว่า ก็อาจจะให้ลงมติเฉพาะในวិธีการ เพราะปัญหา
มันเกิดขึ้น ก็อาจจะลงมติได้หรือไม่ในกรณีเช่นนั้น ว่าควรจะลงมติได้
หรือไม่

หอดวงวิจิตรปรึกษา กรรมการธิการ กล่าวคือ ข้าพเจ้าเห็นว่าใน
เรื่องสภาฯ ควรจะพิจารณาคำขอของหอดวงวิจิตร ๑ ว่า สภาฯ นี้
จะอนุมัติให้หอดวงวิจิตร ๑ ถอนญัตติของเขาได้หรือไม่เท่านั้นก็พอแล้ว

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติ
ธรรม กล่าวคือ เรื่องนี้ข้าพเจ้าจำได้ว่าเมื่อรับหลักการขอให้ถอนอย่าง
เป็นพระราชบัญญัติ ท่านเมื่อร่างเป็นพระราชบัญญัติแล้วก็เข้าไปขอ
บังคับว่าด้วยร่างพระราชบัญญัติในมาตรา ๒๘ พัดถึงเรื่องพิจารณา
วาระที่ ๑ ซึ่งเรารับหลักการแล้ว เมื่อเรารับหลักการไปแล้วต้องตั้ง
ให้กรรมการ หรือให้พิจารณาครั้งที่ ๒ และไม่มีข้อบังคับให้ถอน
ได้ ก่อนที่จะลงมติอย่างหนึ่งอย่างใดในเรื่องนี้ขอให้ท่านข้อบังคับ
เสียให้เรียบร้อยก่อน ถ้ามีกำหนดแล้วเราอาจจะลงมติไม่ตรงกับข้อ
บังคับของเราได้

นายมงคล รัตนวิจิตร กรรมการ ก่อว่า ตามที่ท่านประ
 ธานตั้งปัญหาแล้ว ก่อนที่จะลงมติ ก็ขอมีปัญหาว่าญัตตินี้ได้
 ขึ้นไปแล้วหรือยัง ข้าพเจ้าถือว่าญัตตินั้นยังไม่เสร็จสิ้น ก็แปลว่า
 อยู่ในระหว่างพิจารณา เมื่อยังอยู่ในระหว่างพิจารณา เป็นเหตุให้
 ผู้เสนอขอถอนได้ ตามข้อบังคับของการประชุมและปรึกษาของเรา
 ข้อ ๕๕ บอกว่า ผู้เสนอ ผู้ขอแปรญัตติ หรือผู้อภิปราย อาจถอนคำ
 เสนอ คำแปรญัตติ หรือคำอภิปราย นั้นได้ เมื่อได้รับความยินยอม
 ของที่ประชุมแล้ว เว้นไว้แต่ถ้าที่ประชุมได้อนุมัติเด็ดขาดแล้ว เรามี
 ข้อบังคับข้อหนึ่งว่าจะเข้ามาดบด้างหรือแก้ไขภายในกำหนดเวลา
 ไม่พ้น ๙๐ วันนั้นไม่ได้ ข้าพเจ้าเห็นว่าห้วงวิจิตร ฯ มีสิทธิที่จะเสนอ
 ญัตติได้ และสภา ฯ มีสิทธิที่จะลงมติดังที่กล่าวนี้

ทำการแทนประธานสภา ฯ ก่อว่า ข้าพเจ้าจะเสนอญัตติว่า
 ท่านผู้ใดจะอนุญาตให้ห้วงวิจิตร ฯ ถอนญัตติไปได้ โปรดยกมือขึ้น
 มีสมาชิกยกมือ ๒๒ นาย

ทำการแทนประธานสภา ฯ ก่อว่า ท่านผู้ใดเห็นว่าไม่ควร
 อนุญาตให้ถอนญัตตินี้ โปรดยกมือขึ้น

มีสมาชิกยกมือ ๕๐ นาย เป็นอันว่าที่ประชุมไม่อนุญาตให้
 ถอนญัตติ

นายสันติ เจริญรัฐ ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครราชสีมา ก่อว่า
 ว่า ข้าพเจ้าเข้าใจว่าตามรูปคำที่ท่านประธานตั้งเป็นญัตติให้ยกมือที่

หลังดูเหมือนจะไม่ตรง คือบอกว่าจะไม่ควรรอนุญาตให้ถอน ที่แรก
ข้าพเจ้ายกมือเข้าข้างฝ่ายนี้ว่าจะอนุญาตให้ถอนได้หรือไม่ได้ เป็น
ปัญหา ๒ ชั้น คือที่แรกว่าให้ถอนค่าเงินได้หรือไม่ได้ เมื่อตกลง
อย่างไรแล้วใครเห็นควรรอนุญาตให้ถอน ข้าพเจ้าเข้าใจว่าอย่างนั้น
ควรรอนุญาตให้ถอนได้หรือไม่

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่่า ภาษาก็เห็นจะชัดพอ ถึง
ที่บอกว่าจะควรรให้อนุญาตก่อนอนุญาตให้ถอนได้ ข้าพเจ้าเข้าใจว่าคง
จะเข้าใจกันเช่นนั้น เท่าที่ยกมือเมื่อก่อน

นายสนิท เจริญรัฐ ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครราชสีมา กล่าว
ว่่า ข้าพเจ้าเข้าใจว่าเป็นญัตติ ๒ ชั้น แต่เมื่อเบ็ดเตล็ดที่ประธานเข้าใจ
ข้าพเจ้าก็ไม่ชัดข้อง

นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี
กล่าวว่่า ญัตติที่เราตงไปแต่ก็ไม่น่าจะอภิปราย และข้าพเจ้าขอ
เสนอญัตติว่าให้ส่งเรื่องท่ค้างนไปยังกรรมาธิการตามข้อบังคับข้อ ๓๖
ถ้าผู้ใดเห็นด้วยขอรับรอง

หลวงวิจิตรวาทการ กรรมาธิการ กล่าวว่่า ข้าพเจ้าขอขอบ
คุณสภาฯ น้ที่ยังห่วงใยในญัตติของข้าพเจ้า ที่ยังไม่ยอมให้ถอน แต่
ข้าพเจ้าเองผู้เสนอจะรู้สึกว่่าได้รับบาปอย่างใหญ่ ด้วยเหตุว่่าข้อ
บังคับเดิมของเราตงอยู่แล้ว แต่ข้าพเจ้าเห็นว่่ายังไม่ดีพอจึงได้
พยายามแก้ไขให้ดี แต่ถ่าหากว่่าที่ประชุมของเราได้ยอมรับแต่

ข้อ ๓ ข้อ ๒ ให้ออกข้อ ๓ เดียว ผลก็จะเห็นว่าข้อบังคับที่ข้าพเจ้าได้ออกแก้ไขใหม่ไปทำลายของเก่าซึ่งเขาคอยแต่จะ ข้อบังคับที่แก้ไขใหม่ไม่ขัดพอเมื่อเป็นด้วยเหตุนี้เอง ข้าพเจ้าจึงได้เสนอขออนุญาตต่อสภาฯ ให้นอนญัตติของข้าพเจ้าเดี่ยว แต่เมื่อสภาฯ ไม่ยอมให้ถอนจะพิจารณาต่อไป ข้าพเจ้าเองก็ยังห่วงใยและกลัวบาปอยู่ต่อไป เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงขอเสนอญัตติตามข้อบังคับข้อ ๒๓ คือขอเสนอว่า ให้ที่ประชุมยกเรื่องขึ้นรับพิจารณาต่อไป

ร.ค. เนตร พูนวิวัฒน์   ร.อ. หลวงเซ่งศักดิ์สงคราม
รับรอง

นายไต้ ปาณิกบุตร ผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนคร กล่าวไว้ในเรื่องพิจารณาข้อบังคับที่ท่านองพระราชาธิบดีได้ตกลงกันแล้วว่า ให้พิจารณารวดเดียว เพราะฉะนั้นจะแก้ไขไม่ได้จนกว่าจะเป็นรวดเดียวจนต้นสุดเดียวก่อน

ร.อ. ชนนิรันดรชัย กล่าวต่อว่า ข้าพเจ้าได้กล่าวแล้วเมื่อครั้งที่เราช่วยกันพิจารณาคำว่า ไหนๆ ก็จะต้องพิจารณา แต่เมื่อตัดข้อ ๓ ออกแล้ว เธอย่านความข้อ ๓ เดียว นึกว่าทั้งเดี่ยวแล้ว แล้วมาพิจารณาข้อ ๕ พยายามเอาความให้ได้เต็มที่ ขอเสนอว่า ถ้าหากว่าจะเปิดยื่นข้อความเดียวกัน ข้อ ๕ ขอเปิดยื่นเป็นข้อ ๓.....

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวต่อว่า เดียว ขอให้มีปัญหาแรกหมดไปเสียก่อนว่า เราจะเลื่อนหรือไม่เลื่อน เมื่อเลื่อนแล้วเราก็จะได้พิจารณาต่อไป

ร.อ. ชุณหวิกรมชัย กล่าวถึง ปัญหาเรื่องเดือนนั้นไม่มีแล้ว
เพราะว่าเราจะต้องพิจารณาเรื่องคดีขอมบังคับ

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวถึง แต่ข้าพเจ้าเชื่อว่าตามข้อ
บังคับ ถึงแม้ว่าจะพิจารณารวดคดีก็เดือนใด ถ้ามีผู้ร้องขอ ตาม
ข้อบังคับ ๒๓ ฉ. "ยุติข้อให้ที่ประชุมยกเรื่องอื่นชนปรึกษา ถ้าที่
ประชุมตกลงตามนี้ไซ้" ยุติคดีเป็นอันระงับไป" ยุติคดี
คือให้พิจารณารวดคดี เป็นยุติคดีใหม่

นายสร้อย อดิสาปง ผู้แทนราษฎรจังหวัดกำแพง กล่าวถึง
ตามที่ส่งมาขอกขอให้ยกเอาเรื่องอื่นชนวินิจฉัยนั้น ข้าพเจ้าเห็นว่ายังไม่
ชอบ เพราะเหตุว่าการที่จะมาคัดการพิจารณาข้อบังคับซึ่งพิจารณา
รวดคดีนั้นไซ้ไม่ได้ แล้วอีกประการหนึ่ง การที่ขอให้เอายุติข้อ
พิจารณานั้นต้องมีเหตุอันสมควร นี้ไม่มีเหตุอันสมควรอะไร ที่ท่าน
ส่งมาขอกว่ากล่าวเวลานั้นไม่เห็นมีเหตุอันสมควรอะไรที่จะเอาเรื่องอื่นมา
พิจารณา

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวถึง เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าอยาก
จะให้ตั้งมติว่า จะยอมให้ยกเรื่องอื่นมาพิจารณาแทนยุติคดีนี้ หรือว่า
จะพิจารณาต่อไปในวันนี้

นายเตียง ไชยภาค ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี กล่าว
ว่า ข้าพเจ้าขออภิปรายสักหน่อยก่อนจะลงมติว่า ควรจะปฏิบัติตาม
ยุติคดีของหลวงวิจิตร ว่า จะจัดการตามข้อ ๒๓ หรือไม่ ข้าพเจ้าขอ

อนุญาตอภิปราย ค่อย่างนี้ อันที่จริงก็ไม่ใช่ว่าปัญหาที่ใหญ่โตอะไร การเดือนนักษัตรอยู่ ถ้าเราอ่านนักษัตรจะเดือนได้ แต่ว่าควร หรือไม่ควร ข้าพเจ้าขอเรียนให้ที่ประชุมทราบว่า เรื่องนี้ปัญหาอันหนึ่ง เกิดอยู่กันทีเดียว บางทีกรรมมาธิการจะเกิดความรู้อีกหรืออะไรขึ้นมาว่า ข้อบังคับนี้จะพิจารณาต่อไปจะไม่เกิดผล แต่ความจริงนั้นเราตัดข้อ ๓ ออกเหลือข้อ ๕ เราก็ยังมีทางที่จะทำให้ข้อบังคับนี้ไม่ไร้ผล เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าเห็นว่าไม่ควรจะเดือนไป ตามความมุ่งหมายของผู้ร่างก็มีอยู่ว่า การคิดเงินดกเบยประชุมในครั้งก่อนนั้นคิดไม่ได้ คิดน้อยไป นั้นเป็นประเภทหนึ่ง ข้อหนึ่งเป็นการแยกประเภทของการไม่มาประชุมเป็นพวกๆ แต่บัดนี้เราตัดข้อ ๓ ออกไปแล้ว ก็คือว่าไม่ต้องแยก ให้เป็นเหมือนกันหมด เมื่อไม่มาประชุมแล้วตัด เรียกว่าตัดให้สูงในข้อสุดท้าย วันละ ๕ บาท เราอาจจะแก้เป็น ๓๐ บาทหรือ ๒๐ บาทก็ได้ เรียกว่าสูงขึ้น การที่จะเดือนไปจะทำให้สภาพเราได้รับความตำหนิตินมากจน เห็นว่ายังไม่ควร เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าขอให้ดำเนินการพิจารณาต่อไปดีกว่า

หลวงวิจิตรวาทการ, กรรมมาธิการ กล่าวต่อว่า ข้าพเจ้าขอเรียนให้เป็นที่แจ้งชัดว่า ข้อเสนอครั้งสุดท้ายที่ว่าขอให้ยกเรื่องอันมาพิจารณานั้น ไม่ใช่เป็นการขอเดือน เพราะความในข้อบังคับนั้นชัดเจนว่า “ญัตติขอให้ที่ประชุมยกเรื่องอันขึ้นปรึกษา ถ้าที่ประชุมตกลงตามนัยนี้ ญัตติเดิมเป็นอันระงับไป” ข้าพเจ้ามีความมุ่งหมาย

ว่า ถ้าที่ประชุม^๕ยอมให้ตามคำ^๕เสนอ^๕ของ^๕ข้าพเจ้า^๕แล้ว^๕ เรื่อง^๕นก^๕เบง
อัน^๕ระงับ^๕ไป^๕ ไม่ใช่^๕เดือน^๕ คือ^๕เดี๋ยวนั้น^๕

ทำการ^๕แทน^๕ประธาน^๕สภา^๕ กล่าว^๕ว่า^๕ ข้าพเจ้า^๕จะให้^๕ตั้ง^๕มติ^๕ ท่าน^๕
ผู้^๕ใด^๕เห็น^๕ว่า^๕ควร^๕จะ^๕ยก^๕เรื่อง^๕ขึ้น^๕ขึ้น^๕ปรึกษา^๕แทน^๕ญัตติ^๕นี้^๕ โปรด^๕ยก^๕มือ^๕ขึ้น^๕
มี^๕ตั้ง^๕มา^๕ชก^๕ยก^๕มือ^๕ ๒๒ นาย

ทำการ^๕แทน^๕ประธาน^๕สภา^๕ กล่าว^๕ว่า^๕ ท่าน^๕ผู้^๕ใด^๕เห็น^๕ว่า^๕ไม่^๕ควร^๕ยก^๕
เรื่อง^๕ขึ้น^๕มา^๕ปรึกษา^๕แทน^๕ญัตติ^๕นี้^๕ และ^๕ให้^๕พิจารณา^๕ต่อไป^๕ โปรด^๕ยก^๕มือ^๕ขึ้น^๕
มี^๕ตั้ง^๕มา^๕ชก^๕ยก^๕มือ^๕ ๓๕ นาย เป็น^๕อัน^๕ว่า^๕ที่^๕ประชุม^๕นี้^๕ตั้ง^๕มติ^๕ให้^๕พิจารณา^๕
ต่อไป^๕

หลวง^๕โกวิท^๕ทอ^๕กษิ^๕ย^๕วงศ์^๕ กล่าว^๕ว่า^๕ ตาม^๕ที่^๕ได้^๕เสนอ^๕มา^๕แล้ว^๕ ใน^๕ข้อ^๕ ๓
ได้^๕ขาด^๕ไป^๕แล้ว^๕ แต่^๕ทาง^๕ฝ่าย^๕กรรมา^๕ชิก^๕การ^๕ได้^๕มี^๕การ^๕ร้อ^๕ก^๕ป^๕ราย^๕ เพราะ^๕
ฉะ^๕นั้น^๕อย่า^๕ก^๕จะ^๕ซ้อ^๕ม^๕ความ^๕เข้า^๕ใจ^๕ใน^๕ที่^๕ประชุม^๕นี้^๕ว่า^๕ เท่า^๕ที่^๕ฝ่าย^๕กรรมา^๕ชิก^๕การ^๕
ได้^๕แถลง^๕มา^๕แล้ว^๕นั้น^๕ ข้าพเจ้า^๕ไม่^๕อยาก^๕จะ^๕ให้^๕ตั้ง^๕มา^๕ชก^๕หรือ^๕ผู้^๕ฟัง^๕ทั้ง^๕หลาย^๕
เข้า^๕ใจ^๕ผิด^๕ใน^๕ตัว^๕ข้าพเจ้า^๕ว่า^๕ การ^๕ที่^๕เสนอ^๕คือ^๕ข้อ^๕ ๓ ออก^๕นี้^๕ มี^๕ใช้^๕มุ่ง^๕หมาย^๕
ว่า^๕ ข้าพเจ้า^๕มานั่ง^๕ใน^๕ที่^๕นเพื่อ^๕เอา^๕อ^๕รู้^๕ ไม่ใช่^๕อย่าง^๕นั้น^๕ คือ^๕ข้าพเจ้า^๕เสนอ^๕
ใน^๕ที่^๕นเพื่อ^๕ได้^๕เกียรติ^๕ยศ^๕ของ^๕สภา^๕ แต่^๕ข้าพเจ้า^๕ได้^๕เสนอ^๕แต่^๕ก็^๕แล้ว^๕ว่า^๕เงิน^๕
๕ บาท^๕จะ^๕เป็น^๕ ๒๐ บาท^๕ก็^๕ได้^๕.....

ทำการ^๕แทน^๕ประธาน^๕สภา^๕ กล่าว^๕ว่า^๕ ข้อ^๕ ๓ นั้น^๕เก่า^๕หรือ^๕ใหม่^๕ ที่^๕
ท่าน^๕พูด^๕เวลานี้^๕

หลวง^๕โกวิท^๕ทอ^๕กษิ^๕ย^๕วงศ์^๕ กล่าว^๕ว่า^๕ ข้อ^๕ ๓ ใหม่^๕ ข้อ^๕ ๕ จะ^๕เปิด^๕ยื่น^๕

เป็นข้อ ๓ ข้าพเจ้าได้เสนอแล้วว่าจะเป็น ๒๐ บาทก็ได้ แต่ข้าพเจ้าขอ
แสดงข้อไปอีกหน่อยว่า เท่าที่ข้าพเจ้าทำราชการมาแต่วันข้าพเจ้าได้
รับผลประโยชน์ยังไม่พอกับงานที่ข้าพเจ้าทำ เพราะฉะนั้นจึงขอ
เรียนให้ทราบว่าข้าพเจ้าไม่ได้มุ่งที่จะเอาอยู่ในสภานี้

ร. อ. ธนวิวัฒน์กรชัย กล่าวว่่า ข้าพเจ้าขอเสนอให้แก้ทั้ง
หมายเลข ๕ แก่เป็น ๓ “ขาดประชุมโดยมิได้รับอนุญาตให้ลา” คัด
ออก เดิมคำว่า “สมาชิกมิได้มาประชุมแล้ว” แล้วข้อไปว่า
“ตามเกณฑ์ข้อไปนี้ท่านมิให้ลดเงินเดือน ก. ไปกิจราชการ ข้อ
ข. ค. คัดออกรวมความเป็นข้อเดียว มิได้มาประชุม ๓ ใน ๕ ของ
จำนวนวันทำการประชุม” ส่วนข้อความนอกนั้นให้คงไว้ตามเดิม

นายไต้ ปาณิกบุตร ผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนคร กล่าวว่่า
ข้าพเจ้าเข้าใจว่า ข้อ ๕ ที่ยังไม่ได้ถูกอ่าน คือหมายเลข ๓ ถูกตัดไป
แล้ว หมายเลข ๕ นั้นข้าพเจ้าเข้าใจว่าตามที่ข้าพเจ้าอ่านว่า ถ้าพออยู่
แล้ว ก็ขอให้ถูกรรคตัดท้าย “นอกจากที่กล่าวนี้ ให้ลดเงินเดือน
วันละ ๕ บาท เพราะวันที่ไม่มาประชุม” นั้น เห็นว่าจะคุ้มหมกแล้ว
หมายความว่าไม่ได้ตัดด้วย “นอกจากที่กล่าวนี้ให้ลดเงินเดือนวันละ
๕ บาท เพราะวันที่ไม่มาประชุม” เห็นว่าพอจะคุ้มถึงคนที่ไม่มา
โดยไม่ได้ตัดด้วย คือ ก. ข. ค. ด้วย ถึงแม้ว่าจะดาเกินจำนวน ก. ข.
ค. กัด นั้นตามเกณฑ์ใน ก. ข. ค. ก็กล่าวตามนอกที่กล่าวนี้ ให้ลด

เงินเดือนวันละ ๕ บาท นั้นหมายความว่าถึงชาติอยู่แล้ว เพราะฉะนั้น
ความค่อนหน้าพเจ้าเห็นว่าชาติเงินแล้วให้ผลคุ้มข้อ ๓ ทัดไปแล้ว

นายบุญศิริ เทพาคำ ผู้แทนราษฎรจังหวัดแม่ฮ่องสอน กล่าว
ว่า ข้าพเจ้าเห็นว่าตามทฎมาชิกญหนงได้เสนขอตระกน ข้าพเจ้าเห็นชอบ
ด้วย คือไม่ได้รับความยุติธรรมพอ คือถ้าจะให้บอกว่ ถ้าได้เกิน
๓ ใน ๕ ให้ตัดวันละ ๕ บาทนนี้ ถ้าจะท้าวความไปถึงข้อ ๓ ซึ่งได้ตัดไป
แล้ว ข้อ ๓ มีอยู่ว่า “ชาติประชุมโดยมิได้รับอนุญาตให้ดาเป็นบาง
วัน ให้ลดเงินเดือนละเพราะวันทมิได้มาประชุมวันละ ๑๐ บาท” แต่
ไม่ได้ขาด เป็นแต่ดา แต่ดาเพราะเหตุใดจึงไปตัด แต่นั้นชาติยังไม่
คิดเคย นเขาดาเหตุใดจะไปตัดเขา แล้วข้อ ค. “ถ้ากิจด่วนตัวไม่
เกิน ๓ ใน ๖” ในเรื่องขอประทานเรียนว่ ดมาชิกซึ่งมาประชุม
มิได้มีแต่ดมาชิกประเภท ๒ มีดมาชิกประเภท ๓ ด้วย ซึ่งมาจาก
ต่างจังหวัด ย่อมจะมีกิจด่วนตัวด้วยกันทุกคน กล่าวคือ เช่นครบ
ครว หรือญาติพี่น้องป่วยเป็นตน บางคนจะต้องรอนแรมไปตั้งเดือน
ก็มี ซึ่งจะมากจะเกณชกนเช่นนหายุติธรรมไม่ เพราะฉะนั้นขอความ
กรุณาให้ได้รับความยุติธรรมยิ่งขึ้น

ร.อ. ชุนนิรันดรชัย กล่าวว่ เมื่อกนทานดมาชิกญหนงกล่าวชน
ยังไม่ตรงกบทข้าพเจ้าเสนอ ทข้าพเจ้าเสนอมิได้หมายถึงว่ดาหรือ
อะไร ข้าพเจ้าหมายถึงว่ชาติประชุมในข้อ ข. จะเป็นด้วยป่วย
ขาด ดา หรืออะไรก็ตาม ถ้าไม่เกิน ๓ ใน ๕ แล้วไม่ตัด แต่ถ้าเกิน
แล้วจึงตัดวันละ ๕ บาท

นายบุญศิริ เทพาคำ ผู้แทนราษฎรจังหวัดแม่ฮ่องสอน กล่าว
ว่า ข้าพเจ้าเห็นว่าตามที่สมาชิกผู้นับเดือนเมษายนได้ผลเท่ากัน คือ
สรุปรวมความว่า ชาติไปเกิน ๓ ใน ๕ ของวันที่มาประชุมคัดค้านละ
๕ บาท ผลสุดท้ายได้ความเท่ากันดังที่ได้กราบเรียนเมื่อ

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่ามีคนได้มีสมาชิกขอแปร
ญัตติข้อ ๕ เดิมให้เป็นข้อ ๓ คำที่ว่า “ชาติประชุมโดยมิได้รับอนุญาต
ให้ได้” ชาติออกหมด และให้ใช้คำต่อไปนี้แทน “สมาชิกได้มา
ประชุม.....” ต่อไปก็เป็นเช่นเดิมตลอดทั้งหมด คงอ่านได้ความ
อย่างนี้ “สมาชิกได้มาประชุมตามเกณฑ์ต่อไปนี้ ท่านมิให้ลดเงิน
เดือน ก. “ดา” คำว่า “ดา” ชาติออก คงอ่านได้ความว่า “ไป
ในกิจการราชการ” ข. “ดาบช่วย” ชาติออก แต่ให้เติม “มิได้มา
ประชุม” ข้อ ข. คงอ่านได้ความว่า “มิได้มาประชุมไม่เกิน ๓ ใน
๕ ของจำนวนวันที่มีการประชุม” ข้อ ค. ทั้งบันทึกคัดออกหมด ต่อ
ไปไม่เปลี่ยน

นายเตียง ไชยกาต ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี กล่าว
ว่า ความมุ่งหมายที่เราตกลงมาจนลงมติแล้ว ก็หมายความว่าเรา
ไม่ต้องการจะให้มีการแยกชั้นแยกอะไรกัน เราถกกันเข้ามาประชุม
เป็นเบี้ยช่วยการในการประชุม ถ้าช่วยซึ่งเป็นการจำเป็น แต่เกิน
๓ ใน ๕ ก็ตัด ข้าพเจ้าคิดว่าควรจะให้เสมอกันไปหมด เมื่อไม่มา
ประชุมแล้วเราจะเอาทำไรก็ตาม เพราะเหตุว่าถ้าเมื่อไปในราชการ

จะเป็นเท่าไรก็ตามแล้วจะให้เบี้ยประชุมดูไม่เป็นการยุติธรรม เพราะ
 เหตุที่เราไปราชการ เราอาจจะไปได้รับค่าเบี้ยการหรืออะไรทาง
 หนักก็ได้ เช่นบางคนค่าเบี้ยการที่ไปราชการอาจจะได้ ๕ บาท ๑๐ บาท
 แล้วเบี้ยประชุมก็ได้ เพราะถ้าจะให้ดีแล้วไม่ควรจะให้มันในข้อ
 ก. ข. เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าขอเสนอข้อ ค. ข้อ ก. ออก แล้วมาเติม
 ในข้อ ค. คำว่า ไปในราชการหรือกิจส่วนตัว ๓ ใน ๖ เบี้ย ๓ ใน ๕
 ข้อแล้ว นอกนั้นข้าพเจ้าขอแปรญัตติต่อไปว่า วันละ ๕ บาทขอให้เป็น
 วันละ ๑๐ บาท เพราะเหตุว่าเดือนหนึ่งมิได้ประชุมทุกวัน

ทำการแทนประธานสภา กล่าวคือ ขอให้ตกลงเป็นข้อๆ เดียว
 ก่อน สำหรับข้อ ก. ท่านเสนอให้ตัดออกใช้หรือไม่

นายเตียง ไชยกาล ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี กล่าว
 ว่า ข้อ ก. ให้ตัดออก เขามารวมในข้อ ค. ถึงแม้ว่าไปราชการ
 ก็ไม่เกิน ๓ ใน ๖

หอดวงฉนวนศิริวิชา กรรมการสภา กล่าวคือ การดา หรือเบี้ย
 ถูกตัด แล้วขาดไม่คิดค่าหรือ เพราะฉะนั้นข้อ ๕ ก็ไม่มีประโยชน์
 อะไรเลย ที่ประชุมเราลงมติแล้วว่า การขาดไม่ตัดเงินเดือนเลย
 เพราะฉะนั้นการดา การเบี้ยทำไมจะต้องตัดเงินเดือนด้วยเล่า

นายทองอยู่ พุฒพันธ์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดชลบุรี กล่าวคือ
 เมื่อถึงครุฑท่านสมาชิกผู้แทนราษฎรพระนครบอกว่า ในข้อ ๕ นี้ไม่
 ควรตัดเลย มันเป็นญัตติของท่านผู้หนึ่ง และท่านสมาชิกอีกผู้หนึ่งได้

กล่าวว่าจะตัดและแก้ไข . เพราะฉะนั้นเจ้าจงขอเด้นอนุมัติ
แก่ท่านประธานเสียก่อนว่า เราควรจะแก้ไขหรือไม่เสียก่อนตามที่
ท่านผู้แทนพระนครเด้นขอ จะสะดวกกว่า

นายวิลาศ โอสถานนท์ กล่าวว่่า เจ้าก็คิดว่าเรื่องนี้ได้ ได้
เถียงกันมานานแล้ว น่าจะได้ไปตกลงกันข้างล่างเสียก่อน เพราะ
ฉะนั้นเจ้าขอเด้นขอให้หยุดพักชั่วคราว

พระบริรักษ์ราชอักษร รับรอง

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่่า หยุดพักชั่วคราว

พักประชุมเวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา

เริ่มประชุมใหม่เวลา ๑๗.๒๕ นาฬิกา

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่่า บัดนี้จะได้พิจารณาข้อ ๓
มีผู้แปรญัตติสำหรับข้อ ค. คำที่ว่่า “ไปในกิจราชการ” ให้นำมา
ใช้ ในข้อ ค. ยกมาไว้ ในข้อ ค. เพราะฉะนั้นบัญญัติว่าจะเปลี่ยน
ความที่ผู้ขอแปรญัตติเดิมว่่า ก. ให้ตัดคำว่่า “ตา” ออก คงเหลือ
ว่่าไปในกิจราชการ หรือจะนำข้อ ก. นั้นมารวมกับข้อ ค. ตาม
ญัตติที่ ๒ หมายความว่า จะตัดคำว่่า “ตา” ออก และเอา ก. ไว้
เช่นเดิม หรือจะนำมาใช้กับข้อ ค.

พระพิณิจรนากร ผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่ กล่าวว่่า
เจ้าพเจ้าเห็นว่่าขอเด้นควรจะตัดออกเสียก็เดียว ไม่ควรจะเอาไว้ เพราะ

เหตุว่าเมื่อเข้าไปในกิจการแล้วก็จะได้เบียดประชุมอีก ข้าพเจ้า เห็นว่าจะเอาเปรียบแก่สภาฯ มากเกินไป ไม่ควรเอาไว้โดย

ร.อ. ขุนนิตกรชัย กล่าวว่่า เพื่อส่งจดหมายขอคัดออก ขอ ถอนสำหรับข้อที่ว่่า ไปราชการ ข้อ ค.

ขุนวรดิษฐ์ครุฑเวทย์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดหนองคาย กล่าวว่่า ถอนแล้วเหลืออย่างไร เหลือข้อความว่่าอย่างไร

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่่า ที่ท่านขุนนิตกรชัยขอ ถอนนั้น เพียงแต่คัดคำว่่า “ ตา ” ออกเท่านั้นเอง

ร.อ. ขุนนิตกรชัย กล่าวว่่า คือไปในกิจการ มีปัญหา ว่่าเมื่อสมาชิกเสนอว่่า ไปในกิจการนั้น จะเอาไปรวมกับข้อ ข. แล้วมีผู้เห็นฟ้องด้วย ส่วนข้าพเจ้าเสนอไว้ที่ข้าพเจ้าขอคัดออกด้วย

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่่า ที่คุณพระพิริยจุฑามณีออก * หมายข้อความว่่าจะให้คัดหมดทั้งข้อหรือเฉพาะข้อ ค.

พระพิริยชนากร ผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่ กล่าวว่่า เฉพาะข้อ ค.

พระสุธรรมวินิจฉัย กล่าวว่่า ข้อนี้ยังเถียงกันมากนัก แต่ถ้่า มีข้อที่จะตกลงกันได้และถ้่าเหลือข้อความอีกไม่มากนัก เพราะฉะนั้น ควรจะหยุด ให้ท่านทบทมเถียงกันไปปรึกษากันสัก ๒๕ นาทีเห็นจะดี กว่า มาอภิปรายกันอย่างนั้นคำเปล่าๆ ควรจะเขียนขึ้นมาเป็นข้อๆ ให้ ชัดเจนก่อน เพราะว่าฟังจนเขาศัพท์ ไม่ได้แล้ว เพราะฉะนั้นขอให้

เขียนขึ้นมาก่อนดีกว่า พวกทบทวนความเห็นไปนั่งปรึกษากัน เห็นจะมี
ข้อตกลงได้ ขอหยุดพักสัก ๒๕ นาที ให้มีข้อตกลง เดียงกันอยู่เช่น
นี้ดีกว่า ข้อความนี้คนเดียว ข้าพเจ้าเห็นชอบ

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า เพราะฉะนั้นขอให้ท่านที่
มีความเห็นแปรญัตติได้ทำความตกลงกันเสีย ๑๕ นาที พักได้

เริ่มประชุมต่อ เวลา ๑๗.๕๐ นาฬิกา

ขุนพิเคราะห์คดี ผู้แทนราษฎรจังหวัดสุพรรณฯ กล่าวว่า ในเรื่อง
ข้อบังคับการตรวจและขาดของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ถ้าจะไป ต่ำ-
หรับผู้ร่างขึ้นมา ในชั้นต้นก็ดูเหมือนจะดี ข้อบังคับพิจารณาไปถึง
ข้าราชการพลเรือน ทหารบก ทหารเรือ.....

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า พิจารณาเฉพาะข้อที่ ๕
ที่เหลือน้อย

ขุนพิเคราะห์คดี ผู้แทนราษฎรจังหวัดสุพรรณฯ กล่าวว่า ข้าพเจ้า
จะพูดข้อที่ ๓ เหมือนกัน

นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี
กล่าวว่า คือเรื่องอนุญาโตให้เฉพาะผู้สนใจไปตกลง เมื่อตกลงกัน
แล้ว ควรอนุมัติข้อนี้ก่อน

ขุนพิเคราะห์คดี ผู้แทนราษฎรจังหวัดสุพรรณฯ กล่าวว่า ถึงตก
ลงแล้วก็จริง แต่ข้าพเจ้าอยากจะพูดสักนิดหน่อย ต่างคนต่างผิด

มรรยาทของตนเอง ความจริงข้อบังคับพระราชบัญญัติจรรยาทำไม
ต้องบังคับให้อยู่ในกฎในข้อบังคับอยู่ในศีลธรรมอันดี เมื่อเวลาจะแก้
ข้อบังคับให้อยู่ในจรรยาความประพฤติ.....

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า ขอให้อยู่ในประเด็น ขอ
ให้ท่านที่สนใจในข้อ ๓ ที่ได้อธิบายในข้อนี้ แสดงความเห็นมา บัดนี้
เนื่องจากการหารือกันได้ตกลงขอแปรญัตติสำหรับข้อ ๓ ดังต่อไปนี้
“มิได้มาประชุม ๓ ใน ๕ ของจำนวนวันที่มีการประชุม ให้ลดเงินเดือน
วันละ ๑ บาท เฉพาะวันที่เกิน ค่าหนดตามวันประชุมแห่งสมัยประ-
ชุมนั้นๆ เว้นแต่ไปกิจการของสภาฯ” เมื่อไม่มีผู้ใดคัดค้าน จะได้
ถือว่าที่ประชุมอนุมัติให้เปลี่ยนข้อ ๓ ดังที่ ได้มีผู้แปรญัตติมาแล้ว
ข้อ ๕ เก่าเป็นข้อ ๔

นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี
กล่าวว่า รวบรวมข้อ ๓ ข้อเท่านั้น

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า ข้อ ๓ เก่าคือออกหมดและ
ใช้โดยคำที่อ่านเมื่อตะกนแทน ข้อ ๕ เก่าเป็นข้อ ๕ ใหม่

นายทองอยู่ พนมพัฒน์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดขอนแก่น กล่าวว่า
มิได้ ข้อ ๓, ๔, ๕ ก็คือออกหมด คงมีแต่ข้อ ๓ เท่านั้น

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า อย่างนั้น ข้อ ๓ นั้นตั้งแต่
ข้อ ๓ คือข้อ ๕ เก่าคือออกหมดตลอด และนำข้อความใหม่มาใช้เป็น
ข้อ ๓ แทน ดังที่ได้อ่านให้ฟังเมื่อตะกน

นายทองอยู่ พุ่มพุ่ม ผู้แทนราษฎรจังหวัดขอนแก่น กล่าวว่า
ขอให้ท่านประธาน โปรดอ่านอีกเที่ยวหนึ่ง

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า “ข้อ ๓ มิได้มาประชุม
เกิน ๓ ใน ๕ ของจำนวนวันที่มาประชุม ให้ตัดเงินเดือนวันละ ๑๐ บาท
เฉพาะวันที่เกิน กำหนดตามวันประชุมแห่งสมัยประชุมนี้ เว้นแต่
ไปกิจการของสภาฯ” เมื่อไม่มีผู้ใดคัดค้าน บัดนี้จะได้พิจารณา
เป็นวาระที่ ๓ ท่านผู้ใดเห็นว่าร่างแก้ไขข้อบังคับสภาฯ นี้ใช้เป็นข้อ
บังคับของสภาฯ ได้.....

นายทองอยู่ พุ่มพุ่ม ผู้แทนราษฎรจังหวัดขอนแก่น กล่าวว่า
สำหรับในข้อ ๓ นี้ โดยเฉพาะข้อนี้ กิจการของสภาฯ ถ้าจะทำ
กิจการทางฝ่ายบริหารจะว่าอย่างไร

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า นั้นเชื่อว่าคงไม่เกี่ยว เพราะ
ไม่ใช่กิจการของสภาฯ

นายไต้ ปาณิกบุตร ผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนคร กล่าวว่า
เมื่อก่อน ก็มีข้อที่ภาคภูมิใจ คือเรื่องกิจการของสภาฯ นี้ ถ้าจะ
เพิ่มเติมลงว่า ไปกิจราชการหรือกิจการของสภาฯ ซักตัวอย่างเช่น
การสำรวจอย่างนั้น พวกสมาชิกทางภาคใดก็ตกลงกันว่าจะร่วมมือ
กับรัฐบาล แต่กิจการทุกอย่างนั้นสมาชิกสภาฯ ก็ได้เข้าร่วมมือกันอยู่
แล้วเป็นต้น

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวคือ ท่านจะขอให้เป็นที่ปรึกษา-
การใช่หรือไม่

นายไต้ ปาณิกบุตร ผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนคร กล่าวคือ
คือว่ากิจราชการ

นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี
กล่าวว่า ความประสงค์ของเราที่ตกลงกันนั้น มุ่งเฉพาะกิจการของ
สภาฯ โดยตรง ไม่ใช่มุ่งเฉพาะกิจราชการ หมายถึงราชการที่เป็น
หน้าที่ของสภาฯ ไม่ใช่ของฝ่ายบริหาร

นายไต้ ปาณิกบุตร ผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนคร กล่าวคือ
เนื่องด้วยว่า สภาฯกับรัฐบาลแยกกันไม่ออก เวลาพร้อมกัน เช่น
บางเรื่องรัฐบาลออกอะไรมา สภาฯเราไปคัดค้าน ในที่สุดเพื่อที่
จะปรานีประนอม รัฐบาลขอให้สมาชิกที่สนใจเข้าร่วมมือกันด้วย
คือในกิจการของฝ่ายบริหาร รัฐบาลก็ให้ร่วมมือทำด้วยกัน ซึ่งเป็น
กิจการและหน้าที่ของสภาฯนั้นได้ทำอยู่เป็นอาจัน เพราะฉะนั้นถ้า
หากว่าแยกกันแล้ว เราไม่มีปาร์ตี้ เราควรจะร่วมมือกันอยู่เสมอ
อย่างเรื่องการสำรวจยาง เป็นต้น

หอดวงฉวีนิพนธ์ ธรรมาธิการ กล่าวคือ เรื่องนี้สภาฯไม่ได้
ชี้ชัดอย่างหนึ่งอย่างใด และสภาฯอนุมัติให้เป็นไปตามร่างที่ท่าน
ประธานได้เสนอแล้ว เพราะฉะนั้นไม่ควรจะยื่นพิจารณาอะไรอีก
ควรจะเป็นวาระที่ ๓ คือไป

มีสมาชิกรับรองหลายท่าน

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวคือ ใครจะสนใจอีกบ้าง

นายไต้ ปาณิกบุตร ผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนคร กล่าวว่ายังไม่ได้ผ่านไปไม่ใช้หรือ ข้าพเจ้าจะเอาคำว่าการราชการหรือกิจการของสภาฯ คือมีมากอยู่สักหน่อย เช่นอย่างว่าต้องไปกินนานตั้ง ๒ เดือน แต่ว่าเราอยากจะฟังดูฝ่ายที่สนใจจะแจ้งมาอย่างไร แล้วข้าพเจ้าก็จะช้อนถาม

นายมนูญ บริสุทธิ์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดสุพรรณบุรี กล่าวว่ายอมรับของสมาชิกผู้หนึ่งเราพอจะแก้ ไ้ได้ โดยไม่ต้องแก้ข้อบังคับคือเมื่อทางฝ่ายบริหารเห็นว่าจะให้สมาชิกสภาฯ นี้ไปร่วมมือทำกิจการสภาฯ ก็ถึงมติให้สมาชิกผู้หนึ่งไปร่วมมือกับฝ่ายบริหารก็ได้

นายไต้ ปาณิกบุตร ผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนคร กล่าวว่าจะเป็นเรื่องใหญ่โตในสภาฯ ซึ่งไม่น่าจะเป็นเรื่องใหญ่โตอะไรเขาเป็นอย่างนี้ได้หรือไม่ ข้าพเจ้าขอทำความเข้าใจในการปรึกษาหารือข้อบังคับว่า เมื่อประธานอนุญาตอะไรให้เป็นกิจการของสภาฯ ก็ให้เป็น ข้าพเจ้าเข้าใจอย่างนั้น

นายมงคล รัตนวิจิตร กรรมการ กล่าวคือ ตามที่สมาชิกของใจนั้น ข้อบังคับที่เขียนใหม่นั้นกินความถึงแล้ว ตามข้อบังคับของเรา ถ้ากิจการภายนอกเราให้ประธานทำแทน ถ้าประธานตกลงให้สมาชิกไปร่วมมือหรือให้สมาชิกที่เกี่ยวข้องจะเป็นราชการก็ได้ หรือ

จะเรียกว่ากิจการของสภาฯ ก็ดี ถ้าท่านประธานอนุมัติให้ทำกิจการ
ภายนอกก็นับว่าเป็นกิจการของสภาฯ เพราะฉะนั้นที่เขียนไว้
นั้นก็ความพอแล้ว

นายไต้ ปาณิกบุตร ผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนคร กล่าว
เมื่อมีการอภิปรายเช่นนั้น ข้าพเจ้าก็พอใจแล้ว คือให้เป็นที่เข้าใจได้
เท่านั้น

หอดวงศรีประกาศ ผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่ กล่าว
ข้าพเจ้าเห็นว่าเรื่องนั้นถึงกันยังไม่ถึงที่ ข้าพเจ้าอยากจะทราบ
เรียนว่า เมื่อรวบรวมหลักการแล้ว เราตั้งกรรมการใหม่ เพราะฉะนั้น
เมื่อไม่มีกรรมการแล้ว เป็นการไม่คงด้วยข้อบังคับ

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวคือ ไม่ใช่ผิดข้อบังคับ เพราะ
พิจารณาเรื่องเดียว

หอดวงศรีประกาศ ผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่ กล่าว
ก็
แปลว่าไม่มีกรรมการ

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวคือ ถูกแล้ว ไม่มีกรรมการ
ข้าพเจ้าจะให้ลงมติเรื่องนี้ ท่านผู้ใดเห็นว่าร่างแก้ไขข้อบังคับ
นำมาใช้บังคับได้ โปรดยกมือขึ้น

มีมติยกมือ ๕๔ นาย

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวคือ ท่านผู้ใดเห็นว่าไม่ควร
รับร่างข้อบังคับนำมาใช้ เป็นข้อบังคับ โปรดยกมือขึ้น

มีต้นมาชกยกมือ ๓ นาย เป็นอันว่าที่ประชุมลงมติให้หน้าร่างแก้ไขข้อบังคับมาใช้ เป็นข้อบังคับได้

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวดำ ระเบียบวาระที่ ๕ กระตุกถามซึ่งรัฐสภาเตรียมจะตอบในสภาฯ

เดชาธิการต์สภาฯ กล่าวดำ กระตุกถามที่ ๓ ซึ่งรัฐสภาจะตอบ คือ กระตุกถามของพระศักรการวิจิตร เรื่องสัญญาจำกัดโคกตาตัมบก

น.ท. พระศักรการวิจิตร ร.น. ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครพนม กล่าวดำ ตามสัญญาจำกัดโคก (โคกตาตัมบก) ซึ่งประเทศสยามเราต้องผูกมัดลงตั้ง ๒๐๐ ปี ตามที่พระยาดำรงฯ เพี้ยภาคใต้แถลงเรื่องในหนังสือพิมพ์ประชาธิปไตย ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๗๗ นั้น โคกฯ เหตุผลหลายอย่างหลายประการ เรื่องนี้รัฐสภาคงทราบในหนังสือพิมพ์นั้นแล้ว เพื่อขอให้รัฐสภาคิดพิจารณาแก้ไขในเรื่องนี้ ซึ่งหวังจะได้ เป็นเกียรติยศแก่ประเทศสยาม และทั้งจะได้โคกตาตัมบกที่ถูกคั่นนกดบคั่นมาด้วย และท่านผู้เป็นเจ้าของเรื่องนั้นก็ได้รับรองอย่างแข็งแรงว่า ถ้าไม่ได้ โคกตาตัมบกที่ถูกคั่นนกดบคั่นมาแล้ว ท่านจะยอมให้ศักดิ์ศรีของท่าน ตามเหตุผลของพระยาดำรงฯ เพี้ยภาคใต้กล่าวมาแล้วนั้น ข้าพเจ้าขอทราบว่า (๑) ในเรื่องนี้รัฐสภาจะดำริจัดการแก้ไขอย่างไรหรือไม่ (๒) ถ้าหากรัฐสภาจะจัดทำตามความเห็นของพระยาดำรงฯ เพี้ยภาคใต้ จะเป็นเหตุเสียหายอย่างไรหรือไม่ (๓) เหตุใดผู้แทนของเรา ฝ่ายสยาม จึง

มิได้ดำเนินการให้เป็นเช่นที่พระยาดีทพงษ์เพ็ญภาคกล่าวนั้น หรือรัฐ-
บาลจะมิโนบายไปในทางใด

พ.ร.ต. พระยาศรียุทธเดณี ร.น. รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
เศรษฐการ กล่าวว่า รัฐบาลขอตอบในข้อ ๑ ว่า เรื่องสัญญาจำกัด
ศุภกตามที่พระยาดีทพงษ์เพ็ญภาคแจ้งความเห็นในหนังสือพิมพ์ประ-
ชาธิปไตย ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๗ นั้น สัญญาจำกัดศุภก
ซึ่งรัฐบาลชุดก่อนได้ดำเนินการไป ยังอยู่ในกำหนดสัญญาซึ่งจะครบ
สัญญาในวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๗ ถ้าถึงคราวที่จะต้องเจรจา
เรื่องต่อไปเมื่อครบสัญญาแล้ว รัฐบาลนี้จะพยายามดำเนินการให้
เป็นประโยชน์แก่ประเทศตามความเห็นสมควร การที่สยามต้องลดโควตา
ลง ๒๐๐ ตันนั้น เพราะบรรดาประเทศที่เป็นภาคีแห่งสัญญาจำกัดศุภก
ต้องการให้คำนวณเนื้อศุภกที่มีอยู่ในแร่ศุภกเป็นอย่างไร True tin assay
คือถนอมที่คำนวณตามเนื้อศุภกที่มีอยู่ในแร่ ไม่ยอมให้ประเมินคั
ถนอมว่า ๗๒ เปอร์เซ็นต์ดังที่เขามองอยู่ และเขามองเห็นว่าแร่ของสยาม
มีเนื้อศุภกอยู่ถึง ๗๕ เปอร์เซ็นต์ ถ้าเรายอมรับถนอมที่คำนวณดังนั้น
เราจะได้ตั้งศุภกออกไปน้อยกว่าโควตาที่ประเทศเราได้รับ ๒๑๗ ตัน
ต่ำกว่าที่ตกลงแล้วอีก ๑๗ ตัน ถนอมที่คำนวณของพระยาดีทพงษ์ว่า
ว่า เราตั้งแร่ของกันน้อยแต่ได้เนื้อศุภกมากนั้น ความจริงแร่ที่เราตั้ง
ออกไปใช้ว่าจะมีเนื้อศุภกถึง ๗๕ เปอร์เซ็นต์ทั้งหมด มีเพียง ๕๗ เปอร์เซ็นต์
เช่นเดียวกับ รัฐบาลชุดก่อนจึงได้คิดถนอมเป็น ๗๒ เปอร์เซ็นต์ การที่ขอ

ชายคบุกนน์ ผู้ซื้อเขาก็ให้ตามเนอคบุกม้อยู่วิ่งเท่านั้น เขาไม่ยอม
 กิดราคาให้ ถึง ๗๕ เปอร์เซ็นต์หรือ ๗๒ เปอร์เซ็นต์นอญ เช่นนั้นจึง
 เห็นได้ว่า ตามที่เราจะคิดซื้อแร่ ๗๕ เปอร์เซ็นต์นอญ เราไม่ได้ทำอะไร
 อย่างใดเลย เป็นกรรชาคบุกนน์จะเฉยให้กับนายเหมืองลงไปอีก เพราะ
 ถ้าเราถือเกณฑ์คำนวณตั้งค้บคบุกออกได้น้อย จะคิดซ้บแต่ค่า
 ภาษีซึ่งรัฐบาลจะเรียกได้ ในส่วนที่เกินออกไป ๒ เปอร์เซ็นต์เท่านั้น
 นอกจากนรัฐบาลยังไม่พร้อมที่จะทำการแยกเนอคบุกในทาง True
 in assay เพราะยังไม่มีคน และต้องลงทุนมาก ส่วนค่าตอบในข้อ
 ๒ นั้น การเพิ่มอัตราน้ำหนักคบุกจาก ๗๒ เปอร์เซ็นต์อีก ๒ เปอร์เซ็นต์
 รวมเป็น ๗๔ เปอร์เซ็นต์ ตามค่าขอของพระยาดัฬพงษ์ฯ นั้น พวกนาย
 เหมืองรายย่อยทมิเหมืองไม่ใหญ่โต และไม่มีเครื่องด่างแร่ที่ทันสมัย
 ย่อมจะได้รับความเสียหาย เพราะเมื่ออาจจะด่างแร่ให้สะอาดถึง ๗๕
 เปอร์เซ็นต์ได้ พวกด่างแร่ได้สะอาดถึง ๗๒ เปอร์เซ็นต์ ในเวลานี้ก็มี
 น้อยราย นอกจากนั้นส่วนใหญ่ของเหมืองแร่ในจังหวัดบ่คคานี้ ยะดา
 และบางส่วนในจังหวัดสงขลาจะด่างแร่ได้สะอาดถึง ๗๒ เปอร์เซ็นต์ไม่
 ได้ ถ้าพวกนด่างแร่ได้ไม่ถึง ๗๕ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งมีจำนวนมากคงถ้าว
 มาแล้ว แต่ต้องเสียภาษีเพิ่มเป็น ๗๕ เปอร์เซ็นต์แล้ว ย่อมได้รับความ
 เดือดร้อนถึงกับต้องชาคบุกนน์มาก ส่วนค่าถ้ำมข้อ ๓ นั้น ตามค่าขแรง
 ข้อ ๓ ข้อ ๒ นั้นรวมอยู่แล้ว

น.ท. พระศรการวิจิตร ร.น. ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครพนม

กล่าวว่า ข้าพเจ้าขอทราบต่อไปว่า เวลานี้รัฐบาลเก็บภาษีค่าภาคหลวง
นั้น เก็บในเนื้อคัมภีร์เชนด

พ.ร.ค. พระยาศรยุทธเดณี ร.น. รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
เศรษฐการ กล่าวว่า ข้อนี้ไม่ได้เกี่ยวกับประเด็นที่ถาม ขอให้ถาม
ในประเด็นดังกล่าว

น.ท. พระศรีการวิจิตร ร.น. ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครพนม
กล่าวว่า ข้าพเจ้าขอซักถามต่อไป

พ.ร.ค. พระยาศรยุทธเดณี ร.น. รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
เศรษฐการ กล่าวว่า ซักถามต้องเฉพาะในประเด็นที่ตั้งกระทู้ถามมา

น.ท. พระศรีการวิจิตร ร.น. ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครพนม
กล่าวว่า คือในประเด็นว่า เวลานี้รัฐบาลเก็บภาษีค่าภาคหลวงนั้นเก็บใน
เนื้อคัมภีร์เชนด

พ.ร.ค. พระยาศรยุทธเดณี ร.น. รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
เศรษฐการ กล่าวว่า ที่ถามนั้นข้อไขความว่าจะทำตามพระยา
สิทธิ์พงษ์ฯ ได้หรือไม่ แต่ที่ซักถามนั้นไม่เกี่ยวกับประเด็น

เดชาธิการสภาฯ กล่าวว่า กระตุกที่ ๒-๓ นั้น เจ้าของผู้ตั้ง
กระทู้ด้วย

ทำการรแทนประชาชนสภาฯ กล่าวว่า สำหรับกระตุกที่ ๒-๓ นั้น
เจ้าของบ้อยมาไม่ได้ จึงขอเลื่อนไปตามว้นอื่น

เดชาธิการสภาฯ กล่าวว่า กระตุกที่ ๔ ของพระยาวิเศษถึงหนาท
เรื่องผูกขาดจับสัตว์น้ำในจังหวัดนครนายก

พ.อ. พระยาวิเศษสังหนาท ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครนายก
 กล่าวว่ ำพเจ้าชอตามรัฐบอดังนี้ ในจังหวัดนครนายก แม่น้ำ
 ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ทั่วรัฐบอดเปิดให้เป็นต่าธารณอยู่ณ
 บคนนน เกือบจะกล่าวได้ว่าหมดพิชพันรุดตอานาเดี่ยแถวก็ไ้ เพราะ
 ที่หวงห้ามสำหรับรักษาพันรุดตอานาไม่พอเพียงที่จะเป็นแห่งเกิด
 แห่งตอานา เพื่อไ้ระบาคไปตามท่งน้ำต่าง ๆ ส่วนคลองที่มีชุกชุม
 อยู่บารรัฐบอดก็ให้เป็นคลองผูกขาด ฉะนั้นจึงเป็นการขาดแคลนแห่ง
 อาหารจำพอดตอานาแก่ประชาราษฎรผู้ทยากจนยิ่งนัก คลองของรัฐ
 บอดหวงห้ามไม่เปิดเป็นต่าธารณ แต่เปิดให้เอกชนรับผูกขาดทำการ
 จับตอานาไดนน เดิมมีอยู่ ๑๓ แห่ง คือ ๑. คลองบางพาดยแถวคลอง
 พรหมณี ๒. คลองบางเม้า ๓. คลองบางหอย ๔. คลองเทพโลก
 ๕. คลองบางนางเด็ก ๖. คลองบางคา ๗. คลองเขาควาง
 ๘. คลองบางปดากด ๙. คลองพระอาจารย์ ๑๐. คลองคีรีชะ
 กระบือ ๑๑. คลองบางใหญ่ ๑๒. คลองบางกระยอ ๑๓. คลอง
 บางนางพิน ในจำนวนคลอง ๑๓ แห่ง ได้มีผู้ผูกขาดก็เพียง ๕ คลอง
 เท่านั้น คือคลองหมายแถว ๓ ถึง ๕ อีก ๘ คลองนนไม่มีผู้ยชอผูก
 ขาดเดยจนบมาแถว เพราะเป็นคลองทคนเขนไม่มตอานาพอควร คือ
 มาเมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๕๘๖ รัฐบอดได้ให้ชำหวงประจำจังหวัดตั้ง
 ธรรมการพิจารณาให้เด็กการผูกขาดแล้วเปิดเป็นต่าธารณใน พ.ศ.

๒๔๗๗ รวม ๓ แห่ง คือ கடອງบางใหญ่ கடອງบางกะยอ และ கடອງ
 บางนางพิน ซึ่งเป็น கடອງไม่มีที่ดินทำกินแล้ว ดังนั้นแม่จะเปิด
 ให้เป็นสาธารณชนไม่เป็นประโยชน์แก่ราษฎรเลย ถึงแม่ கடອງที่มีผู้
 ผูกขาด ๕ แห่งนั้น เงินที่ได้ในการผูกขาดก็ได้ตกค้างตุงทุก ๆ ปี คือ
 พ.ศ. ๒๔๗๕ เงิน ๕,๕๖๖ บาท พ.ศ. ๒๔๗๕ เงิน ๕,๕๕๖ พ.ศ. ๒๔๗๖
 เงิน ๓,๗๖๐ บาท พ.ศ. ๒๔๗๗ เงิน ๓,๖๕๐ บาท ดังนั้นเพื่อแก้ความ
 ขัดข้องยากแค้นของราษฎร จะเลิกการผูกขาดเสียทั้ง ๕ แห่งนี้ ก็ไม่
 ทำให้การเงินของรัฐบาลตกดงไปเท่าใดเลย เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าขอ
 ถวายรัฐบาลว่า கடອງบางพดายและ கடອງพรมณี கடອງบางเม่า கடອງ
 บางหอย และ கடອງเทพโตก รวม ๕ แห่งนี้ ใน พ.ศ. ๒๔๗๗ รัฐบาล
 จะกรุณาอย่างใดอย่างหนึ่ง คือ ๑. ยกเลิกการให้ผูกขาดแล้วเปิด
 เป็น கடອງสาธารณทั้ง ๕ கடອງ หรือ ๒. ให้ கடອງบางเม่า கடອງ
 เทพโตก เป็น கடອງบำรุงรักษาพันธุ์สัตว์น้ำ கடອງบางพดายและ கடອງ
 พรมณี கடອງบางหอย เปิดให้เป็นสาธารณ รัฐบาลจะกรุณาอย่าง
 ใดได้บ้างหรือไม่

พ.ร.ต. พระยาศรัยทนต์ เ.น. รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
 เศรษฐกิจการ กล่าวว่ รัฐบาลขอตอบว่า கடອງทั้ง ๕ ที่ตามมานี้ รัฐ
 ภายก่าตั้งพิจารณาอยู่ และเชื่อว่าใน พ.ศ. หน้าจะเลิกได้ไม่เกิน ๓
 แห่ง แต่เพื่อประโยชน์แก่จังหวัดอื่นที่กระทรวงนโยบายของรัฐบาลใน
 อื่นที่จะเลิกการผูกขาด கடອງต่าง ๆ นั้น รัฐบาลขอแต่งตั้งให้สภาทรว

ว่า รัฐบาลนี้จะได้พยายามค่อยเด็กค่อยไป สู้แต่การเงินจะอ่อนแอ
โดยถือหลักเกณฑ์ว่า ๑. ราษฎรในท้องที่ยากจนไม่มีที่อื่นที่จะไปจับ
ดีศวน้ำได้ หรือมีก็ไกลเกินไป ๒. ในท้องที่ ๆ ไม่เหมาะแก่การ
ผูกขาดโดยรัฐบาลได้ประโยชน์น้อย

เลขาธิการสภาฯ กล่าวว่ กระทู้ที่ ๕ กระทู้ถามของนายไฉว
อินทรประชา เรื่องค่าธรรมเนียมเจ้าพนักงานรังวัดที่ดิน

นายไฉว อินทรประชา ผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี กล่าว
ว่า กระทู้ถามของข้าพเจ้าว่าดังนี้ ที่ดินซึ่งอยู่นอกเขตครุฑวงแผนที่ คือ
ที่ดินที่เจ้าพนักงานยังมีได้ออกทำการรังวัดและทำแผนที่ละเอียดได้ ผู้
ที่จะขอตราของสำหรับที่ดินนั้น จะต้องเสียค่าธรรมเนียมเจ้าพนักงาน
ไปทำการรังวัดถึงวันละ ๘ บาท และยังคงเสียค่าพาหนะเดินทางให้
เจ้าพนักงาน เสียค่าคนใช้สำหรับทำการรังวัด และเสียค่ารางวัล
กำหนดในฐานะเป็นพะยาน ทั้งนี้ ในท้องที่บางแห่งจะได้รับตราของ
ก็ต้องเสียเงินเป็นจำนวนมาก กระทำให้เจ้าของที่ดินมีความท้อถอยที่
จะขอตราของสำหรับที่ดิน จึงขอทราบว่ รัฐบาลได้ดำริที่จะลดค่า
ธรรมเนียมเจ้าพนักงานรังวัดซึ่งกำหนดไว้วันละ ๘ บาทนั้นลงบ้างหรือ
ไม่ หรือถ้าจะอนุโลมตามค่าธรรมเนียมการออกโฉนด จะเป็นกา
รตัดข้อประการใดหรือไม่

พ.ร.ต. พระยาศรียุทธเดสิน ร.น. รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
เศรษฐการ กล่าวว่ รัฐบาลขอตอบว่ ค่าธรรมเนียมรังวัดมีอยู่ ๒

ประเภท คือฉนวน ๘ บาท เป็นค่าธรรมเนียมชนิดที่คงกำหนดที่รับ
โดยคองหาทดกรฐานยักโยงชนเป็นพิเศษ อีกอย่างหนึ่งเก็บฉนวน
๓ บาทเท่าค่ารังวัดทออกโฉนด ชนิดหลังนี้ทำงาน เพราะมีแผนก
ใต้ระวางเป็นหลักฐานอยู่พร้อมแล้ว แต่อย่างไรก็ดี ในเรื่องค่า
ธรรมเนียมทางการกำลังค้างเก็บ ไซอยู่แล้ว

นายไสว อินทรประชา ผู้แทนราษฎรจังหวัดศรีนครินทรราช กล่าว
ว่า ข้าพเจ้าขอเรียนถามว่า เมื่อไรจะแก้ไขได้

พ.ร.ต. พระยาศรัยทศเดณี ร.น. รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
เศรษฐการ กล่าวหา เวลานี้เจ้าหน้าที่กำลังพิจารณาอยู่

เดชาภิการสภาฯ กล่าวหา กระทบ ๖ กระทบของนายเทียบ
นันทแพทย์ เรื่องช่วยการทำงานในจังหวัดอุทัยธานี

นายเทียบ นันทแพทย์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุทัยธานี กล่าว
ว่า ข้าพเจ้าได้ตั้งกระทู้ถามรัฐบาลว่าดังนี้ คือ การทำงานของจังหวัด
อุทัยธานีในปัจจุบันนี้อาศัยเจ้าหน้าที่เพียงคนเดียว มีใตฝนแดง ราษฎร
ทำงานไม่ได้ผลเลย ข้าพเจ้าขอทราบว่ามีโครงการอันอย่างไร
บ้างในอันที่จะทะนุบำรุงให้ราษฎรจังหวัดอุทัยธานีได้ทำงานโดยอาศัย
ทั้งหน้าฝนและหน้าทำ ให้ได้รับผลตลอดทั้งปี

พ.ร.ต. พระยาศรัยทศเดณี ร.น. รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
เศรษฐการ กล่าวหา รัฐบาลขอตอบว่า ในเรื่องนี้รัฐบาลได้วาง
โครงการอันไว้แล้วว่าจะสร้างเขื่อนกั้นน้ำแม่น้ำเจ้าพระยาตอนใต้แม่น้ำ

น้อย ถ้าได้สร้างเสร็จแล้ว ก็จะได้ขยายโครงการนี้ชดประทานไป
ถึงจังหวัดอุทัยธานี และเมื่อได้ขยายโครงการนี้ชดประทานถึงจังหวัด
อุทัยธานีแล้ว ย่อมสามารถช่วยการทำนาของราษฎรให้ได้รับผลดี
ยิ่งขึ้น การที่จะคิดช่วยชาวนาให้ทำนาโดยอาศัยน้ำฝนให้ ได้ผลทุก
ปีนั้น ยากที่จะหวังว่าอาจสำเร็จได้ เพราะเป็นอำนาจส่วนใหญ่นอง
ธรรมชาติ ทางช่วยชาวนานั้นก็มีแต่ทางขยายการชดประทานดังกล่าว
แล้ว ซึ่งจะต้องค่อยๆทำตามลำดับไป จะจัดทำให้เสร็จพร้อมท
กันในคราวเดียวไม่ได้ เพราะเกี่ยวข้องกับจะต้องใช้เงินลงทุนมากมาย
รัฐบาลจะได้เห็นอรรถการจ่ายนี้ใหม่เมื่อการเงินของประเทศดีขึ้น

นายเทียบ นันทแพทย์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุทัยธานี กล่าวว่
ข้าพเจ้าขอซักถามรัฐบาลในเรื่องที่ว่า รัฐบาลได้บอกว่ ได้มีโครง
การที่จะทำการชดประทานที่แคว้นแม่น้ำน้อยนั้น เสด็จรัฐบาลได้
ลงมือกระทำแล้วหรือยัง และจะกระทำสำเร็จในเมื่อใด

พ.ร.ค. พระยาศรียุทธเดสิน ร.น. รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
เศรษฐการ กล่าวว่ ข้อจะเอียงในเรื่องนี้ ถ้าท่านจะซักถามให้มาก
กว่านั้น มีความยินดีขอเชิญท่านไปที่กระทรวง จะอธิบายให้ท่านเข้าใจ
อย่างแจ่มแจ้งทีเดียว

นายเทียบ นันทแพทย์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุทัยธานี กล่าวว่
พอใจแล้ว

เดชาติการรฎภาฯ กล่าวว่ กระทู้ถามที่ ๘ กระทู้ถามของนายเตียง
ไชยภาค เรื่องฐานะของกรมการช่างก่อสร้าง

นายเตียง ไชยภาค ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี กล่าว
ว่า เรื่องนี้ข้าพเจ้าได้ยื่นไว้ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. ๒๔๗๖ แต่
ข้อบังคับในเวลานั้น เรื่องที่ข้าพเจ้าได้เขียนไว้ตามข้อบังคับเดิมเป็น
ทำนองอภิปรายทั้งนั้น ข้าพเจ้าขออนุญาตว่าจะถามได้หรือไม่ คือจะ
เป็นการผิดข้อบังคับหรือไม่

ทำการแทนประธานสภาฯ ชนม์ดี

นายเตียง ไชยภาค ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี กล่าว
ว่า ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถามรัฐบาลดังต่อไปนี้ รัฐบาลควรจะทำฐานะ
ของกรมการอำเภอให้ดีกว่าทุกวันนี้อย่างไรบ้าง จึงขอถามรัฐบาลว่า
รัฐบาลจะเสียดำฐานะของกรมการอำเภอทุกวันนี้ให้ดีขึ้นอย่างไรบ้าง

หลวงประดิษฐมนูธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
กล่าวว่า กระทู้ถามของท่านสมาชิกนั้นได้ถามมาตั้งแต่ก่อนพระราช
บัญญัติข้าราชการพลเรือน และบัดนี้ก็ได้ออกพระราชบัญญัติข้
ราชการพลเรือนแล้ว ตำแหน่งและอัตราเงินเดือนของกรมการอำเภอ
นั้น รัฐบาลได้พิจารณาและปรับปรุงตามพระราชกฤษฎีกาปรับปรุง
ข้าราชการพลเรือนในกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๔๗๗ และ ก.พ.
ก็ได้ตราค่าตำแหน่งแล้ว ย่อมเห็นว่าฐานะของกรมการอำเภอในบ้
นยอมดีขึ้นกว่าแต่ก่อนโดยทั่ว ๆ ไป

เลขาธิการสภาฯ กล่าวว่า กระทู้ถามที่ ๘ กระทู้ถามของนายเตียง
ไชยภาค เรื่องการเก็บภาษีคนเช่าเหมืองในภาคอีสาน

นายเตียง ไชยกาด ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี กล่าวว่
 ในกระทู้ที่เหมือนกันฉบับแรก ข้าพเจ้าได้ถามเมื่อเดือนกุมภาพันธ์
 พ.ศ. ๒๔๘๖ เมื่อได้ตั้งกระทู้ถามไปแล้ว ต่อมา ข้าพเจ้าขอเรียนให้
 ทราบ เพราะเหตุว่าเวลานี้เรื่องขึ้นใหม่ เมื่อได้ตั้งกระทู้ถามขึ้นแล้ว
 เจ้าหน้าที่สำนักงานโฆษณาการก็ได้ ไปที่จังหวัดอุบลฯ ข้าพเจ้าได้
 เชิญไปคุย และบังคับรัฐบาลได้ตั้งคานขึ้นแล้ว เพราะฉะนั้นไม่มี
 ประโยชน์อะไรที่จะต้องถามรัฐบาล ข้าพเจ้าขอถอน

หดวงประติษฐานุธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
 กล่าวว่ ข้าพเจ้าขอพดด้กนิตน้อย คือแปลว่ เนื่องจากกระทู้ถาม
 ของท่านนั้น ท่านก็ได้รับผลตามนั้นแล้ว คือรัฐบาลได้พิจารณาให้

นายเตียง ไชยกาด ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี กล่าว
 ว่ ขอขอบพระคุณอย่างสูง

เลขาธิการสภาฯ กล่าวว่ กระทู้ที่ ๘ กระทู้ถามของพระศรีการ-
 วจิตรี เรื่องการจดทะเบียนรถจักรยานตามหัวเมือง

น.ท. พระศรีการวจิตรี ร.น. ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครพนม
 กล่าวว่ การจดทะเบียนรถจักรยานตามหัวเมือง เท่าที่ปฏิบัติอยู่ทุก
 วนั้น ผู้ที่จะเสียค่าทะเบียนต้องนำรถจักรยานไปเดี่ยยังจังหวัด เป็น
 การลำบากมาก เพราะตามหัวเมืองนั้น อำเภอต่าง ๆ ตั้งอยู่ห่างไกล
 กับจังหวัด ถนนหนทางที่จะไปก็ไม่สะดวก การใช้รถจักรยานโดย
 มากก็ใช้กันอยู่แต่เฉพาะในเขตที่ใกล้กับอำเภอหรือจังหวัดเท่านั้น

โดยเหตุนี้ข้าพเจ้าขอทราบว่าจะถ้ารัฐบาลจะผ่อนผันรับเสียค่าทะเบียน
และรับจ้างกรยานคือที่ว่าการอำเภอในท้องถิ่นนั้น รัฐบาลจะมีการ
จัดของอย่างไรหรือไม่ เพราะเงินผลประโยชน์ในประเภทอื่น ๆ ทาง
อำเภอก็ได้จัดทำอยู่แล้ว ถ้าจะโอนเงินรายได้ประเภทนี้ไปให้ทาง
อำเภอจัดทำเสียแล้ว ก็จะเป็นการสะดวกแก่ราษฎรเป็นอันมาก และ
ในอำเภอหนึ่งก็คงจะมีรถจักรยานไม่มากนัก

หลวงประดิษฐมนูธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
กล่าวว่า ในการที่จะให้ความสะดวกแก่ราษฎรในเรื่องนี้ รัฐบาลได้
พิจารณาอยู่เหมือนกัน หากแต่ถ้า การที่จะต้องเพิ่มการงานขึ้นเช่น
ก็จะต้องเพิ่มเจ้าหน้าที่ขึ้นอีก ซึ่งเวลานี้ยังไม่สามารถที่จะเพิ่มได้ แต่
รัฐบาลรอบรับเรื่องนี้ได้ พิจารณาถึงปัญหาในเรื่องการที่จะโอนราช-
การบางอย่างจากจังหวัดไปได้ยังที่ว่าการอำเภอ และจะขอรับได้
พิจารณา

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า ระเบียบวาระที่ ๕ ร่าง
พระราชบัญญัติให้รื้อถอน และขุดหาแร่ ชั่วคราว พุทธศักราช ๒๔๗๗
พร้อมทั้งบันทึกประกอบร่าง ของนายมังกร สามเสน

นายมังกร สามเสน กล่าวว่า ในการที่ข้าพเจ้าได้เสนอร่างพระ
ราชบัญญัติขึ้นจนมายังสภาฯ ก็โดยเหตุที่ . . . .

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า รัฐบาลขอให้ประชุมลับ
เพราะฉะนั้นขอเชิญท่านที่ไม่ใช้สัตมาชิกออกจากที่ประชุม

นายมังกร ตามเดิน ถัดมาว่า ข้าพเจ้าเพิ่งทราบว่าเรื่องที่จะช่วยราษฎรก็เป็นความลับ ในเรื่องนี้ตามที่ข้าพเจ้าได้เสนอร่างพระราชบัญญัติขึ้นมายังสภาฯ ก็โดยเหตุที่ข้าพเจ้าได้เห็นราษฎรยากจนกันไร้อะไร และรอความช่วยเหลือของรัฐมาเรื่อยๆ และข้าพเจ้าก็เห็นใจที่สุดที่รัฐบาลได้พยายามจะช่วยเหลือความยากจนของราษฎรทุกอย่างทุกประการ ได้ตั้งสภาเศรษฐกิจ คณะสำรวจเศรษฐกิจ และกรมราชการในแผนกอื่น ๆ ที่จะช่วยเหลืออาชีพให้แก่พ่อเมืองที่ยากจน แต่ด้วยเหตุที่รัฐกินเวอรักของเราดีมาก กิจการเหล่านั้นก็ไม่ได้สำเร็จไป ข้าพเจ้าจึงร้อนใจ เขียนพระราชบัญญัติขึ้นเสนอมานี้ เพื่อช่วยเหลือคนยากจนให้มีอาชีพชนิดอีกประเภทหนึ่ง เพราะเหตุว่าการอาชีพของพ่อเมืองประเทศสยามนั้น ก็มีการเพาะปลูกเป็นหลักเป็นตา ถ้าการเพาะปลูกไม่ได้ผลแล้ว จะไปรับจ้างทำการอื่นใด การรับจ้างเวลานี้ก็หายากลำบาก ข้าพเจ้าเห็นมีทางเดียวเท่านั้น คือเปิดให้ราษฎรได้ซุกหัวแร่ เพื่อได้ยังอาชีพ นี้แหละเหตุผลอันก็ได้บันทึกมาแล้ว และเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญที่สุดที่จะแก้ไขนโยบายเก่าให้เข้ากับหลัก ๖ ประการ และหัดรัฐธรรมนูญ คือที่จะให้ราษฎรประกอบอาชีพโดยทั่วๆ ไป มีเสรีภาพที่จะประกอบอาชีพโดยทั่วไป มีงานทำ ไม่อดอยาก บำรุงความสมบูรณ์พันธุ์พืชให้เข้าสู่วัฒนธรรม แต่ว่าการที่ราษฎรจะเข้าสู่วัฒนธรรมนี้ ข้าพเจ้าได้ตั้งคัมภีร์บังคับของท่านนายก

รัฐมนตรีเคยโฆษณาว่า ราษฎรของเรายังขาดวินัย จากความรับผิดชอบ ไม่ใช่แต่ราษฎรเท่านั้นคือ ข้าราชการอีกด้วย ทำอะไรเวลา
 หนึ่งวิ่งเข้าไประดม ไม่มีความกล้าได้กล้าเสีย ไม่รับผิดชอบ ด้วย
 เหตุนี้ข้าพเจ้าจึงได้เสนอพระราชบัญญัติ^{๕๕} และขอให้ทำอะไร
 หนึ่งถึงออกคนบาง บางคนมันก็ไม่จะมีจะมุ่ง ต้องแก้ผ้า เป็นภาคแผล
 ก็ไม่มียาจะไล่ จะเอาธนูไปโรงพยาบาลก็ไม่มี ถ้าท่านทั้งหลายไม่
 ช่วยราษฎรในเรื่องนี้แล้ว ก็อย่าหวังเลย ไม่มีทางอะไรที่จะช่วยได้
 อีกแล้ว เพราะฉะนั้นขอท่านได้ โปรดพิจารณา

หลวงนาถนิกิตชาดา ผู้แทนราษฎรจังหวัดชัยภูมิ กล่าวถึง ข้าพ-
 เจ้ากตัญญูรัฐบาลจะลุกขึ้นพูดก่อน ข้าพเจ้าจึงชิงพูด ในฐานที่ข้าพเจ้า
 เป็นผู้สนับสนุนพระราชบัญญัติ^{๕๕} และลงนามรับรองผู้หนึ่ง ข้าพเจ้า
 ไม่อยากจะให้รัฐบาลพูดก่อน ก็เพราะเหตุว่า ถ้าหากรัฐบาลเกิดไม่
 เห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติ^{๕๕} ตั้งแต่แรกแล้ว ต่อไปเราจะสนับสนุน
 กันจนคอแตก ข้าพเจ้าก็คิดว่าไม่ได้ผล คือรัฐบาลก็จะไม่ถอนความ
 เห็นนี้ ข้าพเจ้าไม่เคยคิดว่าได้ผล คือข้าพเจ้า.....

ท่านกรรมาชนประธานสภา กล่าวถึง พุทธะเพราะเรื่องนี้ พูดให้
 เขาเรื่อง

หลวงนาถนิกิตชาดา ผู้แทนราษฎรจังหวัดชัยภูมิ กล่าวถึง เป็น
 ประเด็นที่ข้าพเจ้ากำลังจะพูด บางคราว ข้าพเจ้ารู้สึกเสียความจริง ๆ
 ลงมาอีกเพื่อนข้าพเจ้าคนหนึ่งได้เคยเสนอว่า เรื่องอย่างนี้ขอให้รัฐบาล

ได้พูดคุยก่อน แต่ข้าพเจ้าเห็นว่าเหตุผลนั้นในบางกรณีแล้วก็เป็นได้ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าใคร่จะเสนอให้ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติทั้งหลายว่า เราควรจะได้คิดถึงข้อนี้ว่า การข้างหน้าต่อไป คือว่า ถ้าสมาชิกเป็นผู้เสนอญัตติใดๆ ขึ้นแล้ว ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติคนใดเห็นพ้องด้วยก็ขอได้โปรดดูจนสนับสนุนเสียทีเดียว ทั้งนี้ผลอย่างนั้น คือว่า.....

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวคือ ขอให้อภิปรายถึงหลักการของร่างพระราชบัญญัตินั้นก่อน ไม่ใช่เรื่องอื่น

หลวงนาถนิตินาคา ผู้แทนราษฎรจังหวัดชัยภูมิ กล่าวคือ ถ้าหากว่าไม่พูดคุยครวญแล้ว เกรงว่าจะไม่ได้พูดในคราวหลัง

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวคือ ถึงแม้จะครวญหรือครวญไหนดังไรก็ไม่ได้ทั้งนั้น ต้องพูดแต่เฉพาะหลักการ ถ้าไม่ใช่หลักการแล้วข้าพเจ้าเสียใจที่จะให้พูดไม่ได้

หลวงนาถนิตินาคา ผู้แทนราษฎรจังหวัดชัยภูมิ กล่าวคือ ถ้าอย่างนั้นข้าพเจ้าขอรวบรัดเถิด ฉะเพาะญัตติแห่งร่างพระราชบัญญัตินี้ ข้าพเจ้าเห็นว่าตามหลักการนั้นมีอยู่ชัดเจนแล้ว ฉะนั้นราษฎรของเรายากจนจริงๆ ยากจนเหลือเกิน ผู้เสนอได้ มีความประสงค์ที่จะช่วยเหลือราษฎรในการอาชีพ ข้าพเจ้าขอสนับสนุนว่าควรแล้วที่จะกล่าวอย่างนั้น พระราชบัญญัติที่จะออกไป เช่นพระราชบัญญัตินี้ ราษฎรมีทางที่จะประกอบอาชีพได้บางอย่าง ทั้งนี้ก็ยอมเป็นญัตติที่นำสรรเสริญ ข้าพเจ้าขอสรรเสริญด้วยความจริงใจ อาชีพที่ราษฎรจะได้รับตาม

พระราชบัญญัติ คือ ร้อนแรม อดแรม ตามกำลังที่จะทำได้ แม้ว่า
 จะไม่รำรวยก็พอจะประทังความอดอยาก ข้าพเจ้าเข้าใจว่าผู้ที่
 รับผิดชอบพระราชบัญญัตินี้เกือบจะถึง๑ ใน๓ ของประเทศ เช่นราษฎร
 แถวกรุงเทพฯ ซึ่งข้าพเจ้าได้เคยไปเห็นมาแล้ว ราษฎรที่ยากจนมีจำนวน
 ไม่น้อย ปัญหาสำคัญที่ข้าพเจ้าใคร่จะเสนอต่อไปอีก คือว่า ถ้า
 ได้ออกพระราชบัญญัตินี้ไปแล้ว จะมีทางชักชวนต่อประโยชน์ของ
 ประชาชน หรือเอกชน หรือรัฐบาลในทางใดบ้าง เมื่อได้พิจารณา
 ความพระราชบัญญัตินี้แล้ว ได้มีข้อความบ่งชี้ได้เป็นอย่างดี เป็น
 ต้นว่า ไม่ให้กระทบกระทั่งถึงประโยชน์ของบุคคลอื่นทั่วไป แม้ว่า
 รัฐบาลจะยกเลิกกิจการนี้เสียเมื่อใดก็ได้ เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว เมื่อ
 รัฐบาลเห็นว่าไม่เป็นการชักชวนอย่างสำคัญ ข้าพเจ้าก็ขอความกรุณา
 รัฐบาล ช่วย ส่งเสริมให้พระราชบัญญัตินี้ได้ผ่าน ไป เพื่อ เป็นการ
 เมตตาแก่ราษฎรผู้ยากจน ข้าพเจ้าขออย่าว่ายากจนจริง ๆ

หลวงนรินทร์ประดาศรีเวช ผู้แทนราษฎรจังหวัดจันทบุรี กล่าว
 ว่า เรื่องนี้ข้าพเจ้าเห็นด้วยผู้เสนอ และข้าพเจ้าผู้หนึ่งเป็นผู้เช่นนาม
 รับรองด้วย ถ้ารัฐบาลได้เปิดโอกาสให้ราษฎรทำการขุดค้นหาแร่ได้
 แล้ว ก็เท่ากับเป็นการเปิดการสำรวจแร่ในประเทศเราด้วย นั่นแหละ
 จะนำความร่ำรวยมาช้านานมาสู่พวกเรา เพราะประเทศเรามีแร่มีไร
 น้อย แต่ด้วยขาดความร่ำรวยมาช้านานของพวกเรา ทั้งรัฐบาลทอง
 ดีหรืออยู่ แรมเหล่านี้จึงจมดินอยู่ หากเกิดมรดกผลอย่างไรไม่ เมื่อได้

เปิดสิทธิแก่ราษฎร จะได้ประโยชน์อันยิ่งใหญ่ เพราะแร่เป็นของ
สำคัญมากก็จะช่วยประเทศชาติให้เจริญ

นายสร้อย ญด่าปาง ผู้แทนราษฎรจังหวัดด่าปาง กล่าวว่
ในฐานะที่ข้าพเจ้าได้ลงนามรับรองร่างพระราชบัญญัติอนุญาตให้ร่อน
และขุดหาแร่และบ่อนด้วยคนหนึ่ง จึงขออภิปรายสนับสนุนนายมังกร
ตามเดิม ดังมาชกัถภาฯ ผู้เสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ว่า เป็นการ
สมควรอย่างยิ่งที่จะให้ราษฎรในท้องถิ่นที่แร่ ขุดหาแร่ได้สะดวก
ทั้งนี้ก็เป็นเขตที่ประเทศทั้งหลายทั่วโลกกำลัง ถูก ความ ด้วย
เศรษฐกิจ การทำมาหากินของพลเมืองแต่ละประเทศผู้คึกคักไป
ตาม ๆ กัน ความจริงประเทศสยามเราได้ ชื่อว่าเป็นประเทศที่อุดมไป
ด้วยทรัพย์ ในดินดินในน้ำ แม้หากรัฐบาลได้ ให้เสรีภาพแก่ราษฎร
อย่างเต็มที่ในการที่จะประกอบอาชีพในทางขุดหาแร่แล้ว ข้าพเจ้า
เชื่อว่าราษฎร พลเมือง ของ ประเทศเรา คงจะมีทางทำมาหากิน ยิ่งขึ้น
ความยากจนผู้คึกคักก็จะบรรเทาได้เป็นอันมาก และประเทศเรามี
แร่อยู่มากมายหลายชนิดตั้งแต่นั้นแล้ว แต่ที่จะทำเป็นสินค้าออกจำหน่าย
ได้ แต่มาติดขัดด้วยทางรัฐบาลยังไม่เปิดโอกาสให้ราษฎรทำโดย
ทั่ว ๆ ไป ซึ่งเรื่องนี้เป็นความจริง ข้าพเจ้าขออ้างหลักฐานสนับสนุน
ว่า เมื่อประมาณ ๓-๔ เดือนมานี้ ราษฎรชาวด่าปาง คนหนึ่งได้นำ
ตัวอย่างแร่มาให้ข้าพเจ้าดู เขาบอกว่าแร่ชนิดนี้เป็นแร่ที่มีราคา
และในสถานที่ต่างประเทศก็กำลังต้องการ ขอให้ข้าพเจ้าเป็นผู้ติดต่อ

กับรัฐบาลให้ โดยเขามีความประสงค์ ที่จะชดเชยเงินเพื่อจำหน่าย ใน
 ฐานะที่ข้าพเจ้าเป็นผู้แทนของเขา ข้าพเจ้าได้ต้อนรับเขาด้วยความดี
 ใจ โดยที่เขาเป็นผู้คนคว่ำหาทรัพย์สินแผ่นดินซึ่งจมอยู่ในดินมาให้เป็น
 ประโยชน์แก่ชาติบ้านเมือง ก่อนที่ข้าพเจ้าจะทำอย่างอื่น ข้าพเจ้าจึง
 พาเขาไปที่กระทรวงเศรษฐกิจเพื่อขอทราบความจริงว่า ทางรัฐบาล
 จะชดเชยหรือไม่ในการที่ราษฎรจะซื้อหรือชดเชยเงิน ข้าพเจ้าได้
 รับคำตอบจากข้าราชการในกระทรวงนั้นคนหนึ่งซึ่งพอจะเป็นผู้ ที่เชื่อ
 ถอดได้ ตอบข้าพเจ้าว่า แร่ต่าง ๆ นั้น เวลานี้รัฐบาลยังไม่มี ความประ-
 สงค์ที่จะอนุญาตให้ทำ โดยทั่วไป รัฐบาลจะอนุญาตให้ทำก็แต่มีเขต
 บกข ใต้เท่านั้น ข้าพเจ้านึกแปลกใจเหลือเกินที่ได้คำตอบเช่นนั้น
 เพราะ บกข ใต้หรือฝ่ายเหนือก็ได้ ขอว่าประเทศสยามด้วยกัน จะแบ่ง
 การทำมาหากินกันด้วยเหตุคงฤ ข้าพเจ้ากับราษฎรชาวต่างประเทศนั้น
 ก็เคยพากันถกกันด้วยความไม่สมหวัง ราษฎรผู้หนึ่งได้ ทักคำพูดไว้กับ
 ข้าพเจ้าประโยคหนึ่งว่า เมื่อสมพบของทำมาหากินพอจะประทังชีวิต
 ในยามยากจน และได้มา ร้อง ขออนุญาตเพื่อ ได้ชดเชยมาจำหน่าย
 รัฐบาลทำนชดเชยของเช่นนั้น ผมก็จะไม่ขอ อนุญาตทำนอีกละ ข้าพเจ้า
 คิดความหมายของเขาว่า เขาคงจะได้ชดเชยเงินนั้นโดยพลละตนเอง ถ้า
 เป็นเช่นนั้นจริงก็เป็นอีกแง่หนึ่งที่ ข้าพเจ้าเห็นว่า เป็นผลเสียหายแก่
 รัฐบาลด้วย อีกได้หนึ่ง ข้าพเจ้าขอถอนถอน รัฐบาล และท่าน สยามซึก
 ทั้งหลายโปรดพิจารณาให้ละเอียดของแท้ แล้ว โปรดให้พระราช
 บัญญัติฉบับนี้ออกใช้ ได้ ในเร็ววันนี้ด้วย

ร.อ. ชุมนิรันดรชัย กล่าวหาว่า ข้าพเจ้าใคร่จะขออธิบายแก่ท่าน
 ที่ลงนามรับรองในร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวนี้ ถ้าหากว่าต้องเกิน
 ไปบ้างก็ขออภัย รู้ดีกว่าพระราชบัญญัตินี้มีผู้ลงนามรับรองถึง ๘ นาย
 รวมทั้งผู้เสนอ แลก็มีผู้เซ็นรับรองมาก ๆ เช่นนี้ จึงใคร่จะสังเกต
 สักหน่อยว่า ผู้ที่ลงนามรับรองนั้น ทำให้นกถึงข้อบังคับของสภาฯ
 ตามข้อบังคับว่าให้ผู้รับรอง ๘ นาย

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวหาว่า ขอให้พักในหลักการ

ร.อ. ชุมนิรันดรชัย กล่าวหาว่า เกี่ยวกับข้อบังคับสภาฯ ซึ่งข้าพเจ้า
 ขอร้องใจอยู่ คือถ้าหากว่าผู้เสนอได้ขอให้ผู้ลงนามรับรองดังกล่าวถึง
 จำนวนครบมาแล้ว พระราชบัญญัตินั้นที่ผู้ลงนามนั้น มิไม่ต้องลงมติ
 หรือ เพราะเป็นผู้รับรองอยู่แล้ว ข้าพเจ้าไม่ได้ว่าทุก ๆ ท่าน บาง
 ท่านอาจจะเห็นแต่ด้วยความเกรงใจ ข้าพเจ้ากล่าวเช่นนั้นข้าพเจ้าว่า
 อาจ บางทีมาถึงที่ประชุมก็บอกกล่าว เช่นที่เถอะ ถ้าเช่นนั้นเกินกว่า
 ถึงจำนวนแล้วจะไปรบกวนอะไร สำหรับในหลักการที่ข้าพเจ้าได้เห็น
 อยู่ทางหนึ่ง คือมีอยู่ว่า แรกสุดได้ ถ้ารัฐบาลมีประสงค์ที่จะขอ
 ต้องขายให้ตามราคาตลาด จะขายให้แก่ผู้อื่นมิได้ ความหมายอัน
 ไม่ได้ผู้กมิตอะไรเลย ไม่มีกฎหมายดงโทษในเมื่อจะเอาไปขายให้แก่
 ใคร ๆ ในพระราชบัญญัติก็ไม่ได้กล่าว อันนั้นก็เกรงว่าถ้าราษฎรชุก
 ได้แล้วไม่ขายให้แก่รัฐบาล เพราะว่าเอกชนเขาจะยอมจะซื้อแพงกว่า
 รัฐบาล ๆ จะทำอย่างไร จะเอาอะไรไปบังคับเขา เพราะเหตุฉะนั้นเรา
 จึงไม่ควรจะรับหลักการอันนี้ได้ พิจารณา

นายโต ปานิกบุตร ผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนคร กล่าวว่
 ข้าพเจ้าร้อนใจในข้อที่ว่า ผู้รับรอง รับรองโดยเสียไม่ได้ ข้าพเจ้า
 ขอปฏิเสธ ข้าพเจ้ารับรองด้วยความเต็มใจที่สุด แต่ข้าพเจ้าอยากจะ
 อภิปรายที่หลัง แต่มีข้อสำคัญอยู่ว่า พระราชบัญญัตินั้นสนับสนุน
 นโยบายของรัฐบาลอย่างเต็มที่ทีเดียว และสนับสนุนหลัก ๖ ประการ
 ของคณะราษฎร ซึ่งรัฐบาลได้รับมา และข้าพเจ้าขอสนับสนุนทุก
 อย่างเพื่อเหตุนี้ การอภิปรายได้จำกัดมานานแล้ว

นายเนย สุจีมา ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี กล่าวว่
 ในฐานะที่ข้าพเจ้าก็ได้เซ็นนามรับรองในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้
 ย่อมจะพึงความเห็นของรัฐบาลบ้าง ท่านสมาชิกที่เซ็นนามรับรอง
 ไปแล้ว ขอได้โปรดระงับการอภิปรายเสีย

พ.ร.ต. พระยาศรัยทนต์เสนีย์ ร.น. รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
 เศรษฐกิจการ กล่าวว่ ในเรื่องนี้ในฐานะที่ข้าพเจ้ามีหน้าที่โดยตรง
 สำหรับเกี่ยวแก่พระราชบัญญัตินี้ จึงขอสรรเสริญด้วยความจริงใจ
 ว่า ผู้ร่างมีเจตนาดีแก่ราษฎรจริงๆ และขอขอบคุณในการที่ท่าน
 เห็นว่า กระทรวงเศรษฐการได้ตั้งกรรมาธิการขึ้นหลายชุดหลายพวก
 สำหรับที่จะพิจารณาช่วยในเรื่องนี้ แต่ก็ยังไม่ลุต้องลงไปได้ ท่าน
 ออกคำที่เสนอเป็นร่างพระราชบัญญัติมาให้ ในความหมายหรือความ
 เจตนาของท่านที่ได้อธิบายมานั้น ถ้าหากไม่มีอุปสรรคอย่างไรในทาง
 นโยบายก็ดี ในทางปฏิบัติการก็ดี หมดของแล้ว ข้าพเจ้าก็ยินดีจะ

สันนิษฐานในเรื่องนี้ แต่เพราะเหตุที่พระราชบัญญัติเป็นพระราช
 บัญญัติที่น่าจะ ต้องพิจารณาถึงแง่การเมืองต่างประเทศ และตาม
 สัญญาทางพระราชไมตรีว่า เราจะทำได้แค่นี้หรือไม่ เพราะมีบท
 หนึ่งว่า พระราชบัญญัตินี้เปิดสิทธิให้แก่ราษฎรผู้ ซึ่งได้ อยู่ในท้องถิ่น
 นั้นมาก่อนให้พระราชบัญญัติแทนที่อาชญากรรมหรือรื้อถอนแร่ได้ อันน
 ไปด้วยเวลาอันน้อยซึ่งสภาฯ ได้ส่งไปหารัฐบาลยังไม่มีโอกาสพิจารณา
 โดยถ้อยกันว่า แง่อันนี้จะขัดต่อสัญญาทางพระราชไมตรี อย่างไร
 หรือไม่ อีกประการหนึ่งในเรื่องการรื้อถอนแร่ นั้น เราได้เปิด
 สิทธิท้าว ๆ ไปให้ราษฎรทำได้ แต่ว่ามีเขตจำกัด สำหรับร่างพระ
 ราชบัญญัตินี้เปิดทั่วไป ฉะนั้นท้องถิ่นในท้องที่บางแห่งที่ไม่มีผู้ของ
 กรรมสิทธิ์ให้ทำได้ อันนี้ยังไม่แน่ใจว่า ถ้าได้ทำลงไปเราจะควบคุม
 ไปทั่วถึงได้หรือไม่ แล่อีกประการหนึ่งก็จะต้องคิดไปให้ทั่วถึงว่า
 ในกรณีที่เราเปิดทำทั่วไปเช่นนั้น เขตที่มอญเวถานจะไปทับเขตที่เรา
 ทำการเพาะปลูกอยู่หรือไม่ ถ้าหากว่าไปทำการในท้องที่ปลูกข้าว
 เตาที่มีควมรุ่มาสำหรับการทำเหมืองกัก หรือทำการรื้อถอนอย่าง
 กัก การรื้อถอนไม่เหมือนการรื้อถอน เพราะว่าเปิดสิทธิให้ทั่วไป ไม่ใช่
 เฉพาะเรื่อบกอย่างเดียว เพราะฉะนั้นตนนแล้ว เมื่อได้ขุดขึ้น
 ไปแล้ว อีกกับจึงจะเป็นที่ทำการเพาะปลูกได้ อีกประการหนึ่ง
 ในการควบคุมว่าราษฎรคนหนึ่งในวันหนึ่งจะให้ทำได้เท่าไร

ยังไม่แน่ใจว่าจะควบคุมได้หรือไม่ เพียงเท่าที่ข้าพเจ้าได้ ช้างเข้ามา
จึงใคร่จะขอเอาไปพิจารณาเสียก่อนว่า ปัญหาต่างๆ เหล่านี้ จะ
ขัดข้องอย่างไรหรือไม่ ถ้าไม่ขัดข้อง ข้าพเจ้าจะรีบเดินอโดยด่วน
ทีเดียว

นายมังกร ถ้ามั่น กล่าวว่ ในกรณีที่ท่านรัฐมนตรีเศรษฐกิจ
จะขอเอาไปพิจารณานั้น ข้าพเจ้าเห็นว่าคณะพิจารณาของเศรษฐกิจ
นี้ ข้าพเจ้าไม่พอใจเลยที่จะให้พิจารณาพระราชบัญญัตินี้ ด้วยเหตุ
ว่าคนหนึ่งที่ท่านก็เป็นต่างประเทศ ถ้าปรึกษาเขา ท่านก็บอกว่า กระทบ
กระเทือนต่างประเทศ ระวังๆ เสียขงญแล้ว แล้วรัฐมนตรีเศรษฐกิจ
ก็ไป ปรึกษา อีกคนหนึ่ง ท่านก็บอกว่า แหม! เวลานี้การขาด
เงินค่อนข้างสำคัญกว่า ขาดเงินค่อนข้างเยอะ! ท่านไปอีกคนหนึ่ง ท่านก็
บอกว่า เวลานี้ไปขาดแรกกันทั้งบ้านทั้งเมืองแล้ว ใครจะเลี้ยงควายกัน
ท่านไปอีกคนหนึ่ง ก็บอกว่า ถ้าให้ขาดแรกกันหมดแล้วจะทำเหมืองอย่าง
ไรได้ ขงญเดียวหมดเลย แล้วรัฐมนตรีก็มาหาเรื่องไม่เอาเลย นี้
แหละข้าพเจ้าไม่สมัครเลยที่จะให้เอาไปพิจารณาเช่นนั้น แต่ด้วย
ความเคารพ ข้าพเจ้าขอให้คงกรมการวิถ้ามัญชนพิจารณา ฉะเพาะ
ผู้ที่เกี่ยวข้องนโยบายการเมือง และรัฐธรรมนูญ และหลัก๖ประการ
มีคุณหลวงประดิษฐมนูธรรม เจ้าคุณศุภยานุวัตร เจ้าคุณศุภยุทธ-
เด็น นี้เป็นฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายผู้แทนราษฎรขอให้เข้าไปเกี่ยวข้องด้วย
เพื่อจะได้ ช้างแรงเหตุขัดข้อง คือ นายมิ่ง เตาที่เรณู ขุนจรรยา

นิเวศน์ กับ นายไต้ ป่าณิกบุตร ขอให้ เป็น กรรมการ วิสามัญ
พิจารณาในเรื่องนี้ ด้วยความเคารพที่ข้าพเจ้าไม่ขอให้ท่านวรรณ ฯ
ที่ปรึกษาเกี่ยวข้องด้วย ด้วยเหตุว่าเรื่องนี้ เกี่ยวข้องกับการเมือง ท่าน
ทรงอยู่เหนือการเมือง หวังว่ารัฐบาลคงอนุโลมตามในเรื่องนี้

พ.ร.ต. พระยาศรีสุทนต์นี้ ร.น. รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
เศรษฐการ กล่าวว่ ในการที่ข้าพเจ้าจะกล่าวต่อไปนี้เป็นเรื่องแบบ
คือว่า ในเรื่องใดที่รัฐบาลจะรับไปพิจารณานั้น ควรจะมอบความได้
ใจให้รัฐบาลตั้งกรรมการได้ตามชอบใจ แต่ว่าในฐานะที่ข้าพเจ้า
ได้กล่าวแล้วว่า ข้าพเจ้าขอชมเชยท่าน และขอสรรเสริญท่าน ในการ
ที่ท่านหวังดีต่อประชาชนนี้ ในการที่ข้าพเจ้าจะทำไปข้าพเจ้าก็
จะต้องตั้งกรรมการเหมือนกัน เพราะฉะนั้นขอเชิญท่านไปตกลงว่า
จะเอาใครบ้าง เป็นเรื่องแบบ

นายมังกร ดำรงเดช กล่าวว่ ตามรัฐธรรมนูญ ๘๓ มีมติ
ที่จะตั้งกรรมการพิจารณาเรื่องใดก็ได้ และเรื่องนี้เป็นนโยบาย
การเมืองที่จะช่วยราษฎรทั้งประเทศ ข้าพเจ้าได้ ใจดีกับท่านที่
จะตั้งกรรมการวิสามัญพิจารณา

ร.ท. ทองคำ กล้ายโสภา ผู้แทนราษฎรจังหวัดปราจีนบุรี
กล่าวว่ ข้าพเจ้าขออภิปรายแถมท้ายอีกนิดหน่อย ในเรื่องนี้ขอย่าว่า
แต่คนอื่น แต่เจ้าคุณนายก ฯ ท่านยังชอบ ข้าพเจ้าจำได้แน่ๆ ที่เคย
ว่า เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๖ ท่านได้ ไปพูดเมื่อคราวฉลองรัฐธรรมนูญ

คราวที่ในงานสงกรานต์รมย์ ท่านยังได้เคยพบกับผู้แทนราษฎรหลาย
คนว่า ประเทศเรามีแรมมากเหลือเกิน เพราะฉะนั้นจะต้องเอากันเสียที่
ข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นการสมควรแล้ว

พ.ร.ค. พระยาศรยุทธเสนี ร.ม. รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
เศรษฐการ กล่าวว่่า ที่ข้าพเจ้าจะกล่าวก็เป็นเรื่องแบบอื่นนั่นแหละ
คือว่าเรื่องหนึ่งไม่ได้รับหลักการ ถ้าได้รับหลักการแล้วเราจะตั้ง
กรมวิชาการวิสามัญอย่างไรก็ได้ เพราะฉะนั้นการที่ข้าพเจ้าได้ขอ
ร้องกับผู้เสนอเช่นนั้นแล้ว ท่านยังไม่พอใจอีกหรือ

นายมังกร สยามเสน กล่าวว่่า ถ้าว่าจะขัดข้องในเรื่องข้อบังคับ
ว่ายังไม่ได้รับหลักการ ก็ขอให้รับหลักการเสียก่อน

หลวงวรนิติปรีชา ผู้แทนราษฎรจังหวัดสกลนคร กล่าวว่่า ข้าพ
เจ้าขอเสนอให้ตั้งมติว่าจะรับหลักการหรือไม่

ขุนพิเคราะห์คดี รับรอง

นายกรัฐมนตรี กล่าวว่่า เรื่องนี้เกี่ยวกับนโยบายอยู่ด้วย เพราะ
ฉะนั้นรัฐบาลอยากจะขอรับเอาไปพิจารณา

นายมังกร สยามเสน กล่าวว่่า ถ้าเช่นนั้นข้าพเจ้าขอให้เจ้าคุณ
นายกฯ เป็นประธานในเรื่องนี้ ข้าพเจ้ายอม

นายกรัฐมนตรี กล่าวว่่า ข้าพเจ้ายอมรับ

เลิกประชุมเวลา ๓.๘.๕๕ นาฬิกา

เนตวิ
 ไสว อินทรประชา
 พระพิไลยสุนทรการ
 หอมจันทร์ วัฒนวิจารณ์
 ขุนประเจตคุณพันธ์
 ทองกระจาย รัชตะวรรณ
 นายมณูญ บริสุทธิ

ตรวจแล้ว ๗/๓๐/๗๗

พระเรียมวิรัชชพากย์
 รองประธานที่ ๑ (ตั้งนามแทน)

นายปพาพ บุญ-หลง
 ประสิทธิ์ ศรีสุชาติ
 ศิริ อินทร
 บุญช่วย สุกนธมัต
 วิจิน สัจจะเวท
 ถิน จุฑะรพ
 เลียงฮือ ศรีสุชาติ
 ประเสริฐ ปัทมะสุนันท์
 ผู้ตรวจรายงานการประชุม

หลวงคหกรรมบดี
 เดชาธีกาธภาผู้แทนราษฎร

พิมพ์ที่กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร